

Déli Hírlap

Redactia și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Válasz a Kronstädter Zeitungnak

Iria: Hungaricus Viator

A Kronstädter Zeitung néhány napon át cikksorozatot közzét a keleteurópai német népcsoportok helyzetéről. Az egyik cikk a magyarországi németiséggel foglalkozik s olyan helytelen állításokat kockáztat meg és olyan vádakkal illeti Magyarországot nemzetiségi politikáját, amelyek nagyon is alkalmasak arra, hogy a németbirodalmi közvéleményt megtéveszték és ártalmára váljanak a német-magyar barátságunknak. Bennünket e cikk annál fájdalmasabban érintett, mivel közvetlenül Csáky István gróf magyar külügyminiszter berlini látogatása után jelent meg, mely a két ország és nemzet közti jóviszonyt oly örvedetesen megszilárdította és kimélyítette.

A brassói német lap szerint Magyarországon 700.000 német él. Ez az állítás annál megkérdőjelezhetőbb, mert eddig a német sajtónak az a része is, amely nagyítóval vizsgálta a magyarországi németiség dolgait, annak számát következetesen 600.000 lélekre becsülte. A valóságban persze jóval kevesebb német él Magyarországon. Az 1930. évi népszámlálás adatai szerint a trianoni Magyarországnak 478.630 német anyanyelvű lakosa volt és meg vagyunk győződve, hogy ez a szám is lényegesen csökkenne, ha a magyar népszámlálás nem az anyanyelvet, hanem a nemzetiséget kérdezné, mert ebben az esetben számos német anyanyelvű, aki szívvel és lélekkel magát magyarnak valló ember, legbensőbb meggyőződésének és az igazságnak megfelelően a magyar nemzetiséghez tartozónak mondaná magát. A bécsi döntőbírósi ítélet alapján 13.401 német került vissza Magyarországhoz, amivel a németiség abszolút száma emelkedett ugyan, számaránya azonban 5.5%-ról 5%-ra süllyedt, azaz a németiség számbeli súlya ma kisebb Magyarországi lakosságában, mint amilyen 1938. november 2-ika előtt volt.

Ez a németiség, amely mindössze két községben alkotja a lakosság többségét, örömmel tért vissza Magyarországhoz, amiként a Szlovákiában és Kárpátalján maradt többi németiség zöme szintén abban reménykedett, hogy visszacsatolják Magyarországhoz. Ennek ellenére a Kronstädter Zeitung azt állítja, hogy a szlovákiai és kárpátaljai németiség Cseh-Szlovákiában kívánt maradni, ahol szerinte állítólag jobban érzi magát, mint Magyarországon. A leghatározottabban meg kell állapítanunk, hogy ez a beállítás nem felel meg a valóságnak. Azt a kérdést, vajon a szlovákiai és kárpátaljai németiség a „második cseh-szlovák köztársasághoz”, vagy pedig Magyarországhoz akar-e tartozni, végérvényesen csak egy szabad népszavazás dönthetné el. Az érdekelteket német lakosságot most sem kérdezte meg senki, hogy melyik államhoz kíván tartozni. A szepesi német párt szeptember és október havában ismételt követelte ugyan önrendelkezési jogának elismerését, de ez a joga 1938-ban éppen olyan kevéssé érvényesült, mint 1918-ban. Pedig a Szepességben, különösen a Gólcni völgyében és az ottani németiséggel ugyanazt a nyelvjárást beszélő Alsó- és Felsőecemenzében a német lakosság túlnyomó többségének leghőbb kívánsága ma is az, hogy minél előbb Magyarországhoz kerüljenek vissza. Az a fogadtatás, amelyben a meczenzfi német lakosság — és nem holmi Magyarországból betört „terrorista bandák”, ahogy azt bizonyos német hírforrások állították, — Karmasin német államtitkár legutóbbi látogatása alkalmával részesítette, mert neki tulajdonítja azt, hogy szülőföldjét Bécsben nem csatolták vissza Magyarországhoz, napnál fényesebben rávilágított e Magyarországra legkedvesebb a XII. században bevándorolt, de a „ma-

gyar elnyomás” ellenére máig is tösgyökeresen németnek maradt lakosság igazi érzelmeire.

A szlovákiai és kárpátaljai németiség többségének ma is elevenen élő magyarbarát érzelmei a sokszázados együttélésben és sorsközösségben gyökereznek, valamint a két évtizedes cseh-szlovák uralom alatt csak megerősödött abban a meggyőződésében, hogy iparának és bányászatainak termékeit, erdősegeinek fáját a legkönnyebben és legbiztosabban a Magyar Alföldön tudja értékesíteni. Ha iskolai ügyi téren a cseh-szlovák uralom kezdetben némi előékenységet is tanusított velük szemben, a szlovákiai és kárpátaljai németek tökéletesen tisztában voltak azzal, hogy a csehek ezt csak azért teszik, mert őket akarnak verni közéjük és a magyarság közé. A közvetlenül a világháború előtt megszűnt német iskolákat különben sem vette el tőlük a magyar állam, hanem azokról a német egyház- és politikai községek önként mondtak le, akár azért, mert már nem helyeztek súlyt gyermekeik német neveltetésére, akár pedig, mert mentesülni igyekeztek attól a csekély költségtől, amelyet a német tannyelvű községi és felekezeti iskolák fenntartása igényelt. Amikor pedig 1918-ban a csehek megszállták szülőföldjüket, a szlovákiai és kárpátaljai németek azért követelték iskolákat, hogy gyermekeik, ha már magyar iskolákba nem járhatnak, úgy legalább ne legyenek kénytelenek cseh, vagy szlovák iskolában tanulni.

A brassói német lap szerint a magyar uralom alatt a szlovákiai és kárpátaljai németiségnek hazaárulás terhe alatt megtiltották a politikai szervezkedést és a népi tevékenységet. Csak a gyűlölet, vagy a teljes ignorancia állíthat ilyet. Egyházközségeiben, egyesületeiben és sajtójában ugyanis e terület németisége zavartalanul élhette népi életét és ha — ellentétben az erdélyi szászokkal — politikailag nem külön frakcióban, hanem az országos pártokban szervezkedett, úgy ez csak természetes volt az Irányi Dánielnek, Ludvig Jánosnak, a Húnfalviak és Cornidések népénél, amely a szabadságharcban kivétel nélkül a magyar táborban küzdött és magyar ruhával tüntetett az abszolútizmus germanizáló törekvései ellen.

Brassói német lapársunk mindezek ellenére mégis azt írja, hogy Magyarországon nemzedékeken keresztül „fanatizmussal és felülmúlhatatlanul szűk látókörrrel űzte a Magyarországon élő svábság és szepesi szászság elnemzetlenítését”. Nemcsak a Kronstädter Zeitung, de általában a népi kérdésekkel foglalkozó német sajtó szemében Magyarországot legnagyobb bűne az, hogy „temetője a németiségnek”, állítólag százezreivel olvasztotta be a németeket a magyarságba. Ez a beállítás mindenesetre túlzás, mert a falusi lakosságot a beolvadási folyamat úgyszólván egyáltalán nem érintette és az századokon keresztül megmaradt németnek. Másfelől nem lehet tagadni, hogy a német származású értelmiség egy része, valamint a kereskedő- és iparosselem egy töredéke valóban elmagyarosodott. Nézetünk szerint azonban a kérdés azon fordul meg, vajon az asszimiláció erőszakos volt-e, amint azt a Kronstädter Zeitung és a vele egyvívású német lapok állítják, vagy pedig önkéntes, amint azt mi állítjuk. A magyar felfogás helyessége mellett koronatanunak magát Basch Ferencet idézzük, aki a „Handwörterbuch des Grenz- und Auslandsdeutschtum” II. kötetében a 303—304. lapokon a következőképpen jellemzi a magyarországi németiség ideológiáját a kiegyezést követő korszakban:

„Népiségének eleinte akadálytalanul cse-

des megőrzése mellett a német parasztság, amelynek még mindig hiányzott az önálló, népi-leg öntudatos szellemi vezetőrétege, — míg a régi, népiségükhöz hű iskolamesterek és papok is lassan kihaltak, — egy vak gazdasági keresési bódulat áldozatává vált. A legmagasabb életcél az amerikai izü föld- és pénzszerzés volt. Ez a néprombóló materializmus a népi feltápaszkodás úgyszólván utolsó lehetőségeit is betemette. A német iskolára és templomra mind kevesebb súlyt helyeztek. A rámenős gazdasági versengési buzgalom szétrombolja az egyívétartozás mar amugy is laza kötelékét. A gazdasági téren nekik szabadkezelt biztosító politikai hatalomhoz való dörgölözés egyre élesebben lép előtérbe a németek életében. Az értelmiségi réteg, a magyarosított iskolában népiségétől idegen szellemben nevelve és a szülői házban a stréberségre sarkalva, felülmúlja a paraszti anyaréteget, amely egyre nagyobb számban „termeli ki” a magyarosítási politika ilyen áldozatait, megtestesítve mindezeket a pusztlási ismérveket. A nem német város és a hangadó magyar középosztály, sok vonatkozásban a magyar katonaság fényébe is, voltak azok a megálmodott célok, amelyek után ezek a gyökerüktől elszakadt egének vágyódtak. Odáig jutottak a dolgok, hogy „nagy átlagban oly mértékben el tudták idegeníteni népiségüket, hogy különösen büszkék voltak arra, ha nem tekintették őket németeknek”. Ezek az „úri emberek” természetesen nem vették kezükbe az átöröklött közösség szellemi, még kevésbé népi vezetését, hanem a legélesebben küzdöttek a német megmozdulások ellen. Ha a félig asszimilált típus még németnek is adta ki magát, úgy ez csak a nyelvi burok volt a sajtóban, a színpadon és egyesületi életben, ahol a német nyelvet ugyan még „gyakorolják”, a szellemben már elidegenedett a népiségtől. Összehasonlíthatatlanul nagyobb volt azoknak a száma, akik mint neves kutatók, politikusok, művészek és tisztviselők teljesen beolvadtak a magyarságba.

A XIX. század vége felé egyre erősebben fellépő nyugateurópai jellegű magyar nemzeti mozgalommal szemben a keresési örületől meg szállott és vezetés nélküli svábság, a benne rejlő szívós létfenntartási akarattal ellentétben, semmiféle említésreméltó ellentállást nem tanusított. Legkevésbé azok a csoportok, amelyeknek létezéséről még csak hírből sem tudott a világ. Ezekhez éppen az 1918. után Magyarországon maradt német települési területek tartoznak. Ez a földben gyökerező parasztság tehetetlenség erejénél fogva német maradt ugyan, habár körülbelül 1880-ig sajtójából fenntartott iskolát — egyes helyi önfenntartási törekvésektől eltekintve — az állami segélyezés céltudatos politikájától elragadni és ezzel teljesen a magyarosításnak alávetni engedte.”

Basch Ferencnek ezek a fejtegetései a „magyarosításra” vonatkozó néhány frázistól eltekintve, a legteljesebb mértékben igazolják mindazt, amit fentebb mondtunk és szintén beismerik, hogy a magyarországi német származású értelmiség nem kényszerből, hanem önként magyarosodott el. Meg vagyunk győződve róla, hogy azok az adatok, amelyeket német tudományos körökben éppen most gyűjtenek a magyarországi asszimilációra nézve, hasonló eredményekre fognak vezetni.

Ami a Magyarországon a világháború után végbement fejlődést illeti, a Kronstädter Zeitung egyszerűen nem veszt tudomást arról, hogy a németiség nemcsak sérthetetlenül megőrizhette jogegyenlőségét és szabad gazdasági érvényesülését, amelyet a német nemzetiségiekől más helyeken következetesen megtagadnak, hanem iskolai és kulturális téren is állandó fejlődés tapasztalható. 1938. december 1-én — a visszacsatolt terület nélkül — Magyarországon 423 olyan népiskola volt, amelyben a német nyelv érvényesült. Budapesten német tannyelvű tanítóképző tanfolyam működik azoknak a német tanerőknek a továbbképzésére, akik a tanítóképző intézet-

ben a német nyelv tanítására is képesítő oklevelet szereztek. A kormány három helyen téli mezőgazdasági tanfolyamokat tart fenn a német mezőgazdák számára. Mindezekről a Kronstädter Zeitung és a vele egyvásu sajtó éppen úgy nem vesz tudomást, mint Imrédy Béla magyar miniszterelnök és Csáky István gróf magyar külügyminiszter legutóbbi nyilatkozatairól, amelyek újabb tanújelei voltak annak a jóakaratra, amelyet a magyar kormány a német kisebbséggel szemben tanúsít.

A tárgyilagosság megkövetelné, hogy az erdélyi szász és általában a német sajtó ne csak azokról az eseményekről írjon, amelyek szerinte kedvezőtlenek a magyarországi német kisebbség szempontjából, hanem az annak helyzetében beállt kedvező változásokról is. Sainos, a Kronstädter Zeitung cikke a Basch-féle Volksbund megalakulása előtti időből csak azt jegyzi fel, hogy a Magyarországi Német Népművelődési Egyesületet Bleyer Jakab halála után „szétverték, amidőn ezt oly kezekre bízta, akikre ez nem tartozott”. Ezzel szemben a valóság az,

hogy az U. D. V.-t nem verték szét, hanem az egyesületben éles ellentétek merültek fel a német nemzeti szocializmussal rokonszenvező és az attól távol álló körök között. Az előbbi irányzat kivált az egyesületből és Basch Ferenc vezetése alatt a Volksdeutsche Kamaradschaftban szervezkedett, majd legutóbb megalakította a Volksbundot. Hasonló ellentétek azonban mindenütt felmerültek, ahol német kisebbségek élnek. Romániában éppen úgy, mint Lengyelországban, vagy Jugoszláviában. Ezeknek az ellentéteknek az elfajulásért legkevésbé a magyarságot terheli a felelősség, amely őszinte barátsággal viseltetik a német birodalom iránt: és becsületesen óhajtja kielégíteni a magyarországi németiség jogos kívánságait. A Kronstädter Zeitung szóbanforgó cikke és az utódállamokbeli német sajtó egy nagy részének a tárgyilagosságot nélkülöző szüntelen támadásai Magyarországot és a magyar nemzet ellen azonban éppenséggel nem alkalmasak arra, hogy ezt a törekvést előmozdítsák

megy. Az eső szélvihar eözi meg. Ilyenkor nem lehet kilátni az uccára. Szerencsére minden héten esik az eső.

„Az uram hála Istennek jó bírja a klímát, de én szenvedek a melegétől — írja dr. Gaálné. — Éppen ezért az uram proponálta, hogy nyaranként utazzak Argentínába Sierra Cordobába. Buenos Aires nyolc órányira vasuton és csak télen jöjnek vissza...”

„De nem megyek, mert remélem, hogy megszokom itt. Hiszen a mennoniták tíz évvel ezelőtt Szibériából jöttek ide(!) és — mégis megszokták, ugy-e?”

INDIAN TEMETŐS

Itt a Gran Chaco vidékén, az Argentina, Bolivia, Paraguay háromszögben a tsurupi indiánok laknak, akikkel az európai kivándorlókat gyakran ijesztgetik. A kutatók is megegyeznek abban, hogy ősi, eredeti mivoltukban leginkább itt találni őket, az argentin pampákról errefelé szorították a megtelepedt indiántörzseket s a pampákon elfoglalta helyüket az indián és fehér vérvérédecsből származó gulyásnép, a gaucók népe.

„Sokkan jönnek kezelésre az uramhoz, rengeteg szembeteg akad közöttük. Férjem még szivarral, enniválóval is megajándékozta őket. Hálaiból két hatalmas tigrisbőrt hoztak be nekem ajándékba. Gyakran bejönnek az erdőből...”

Az indiánok borzalmas temetési szokásai a Chaco-vidéken erősen divatban vannak. Dr. Gaálné így egyet:

„A napokban elhunyt egy indián asszony. Jön a főszerkesztő, hogy menjek el vele, nézzük meg a temetést, mert hogy ez olyan érdekes. Hát... elmentem. A földön fekszik a halott asszony, az indiánok énekelnek, jajgatnak, egyszerre csak odaáll a halottához az egyik földián, felemeli rettenetes kést és felmetszi a halott asszony hasát. Ezek után követés tüzesítették és azokba traktálták a halottat, majd forró vízzel leöntötték. Ezek után körüljárózták, végül a halottat eltemették. Persze maguk azt hiszik, hogy én ezt végignéztem? Tévedés. Én észleltem, drágám, amikor a főmuffi a kést felémelte és meg sem álltam a kórházig. Ránütemben. A részleteket a főszerkesztő mesélte el — utólag.”

„Egyébként szelíd, jóra való emberek ezek a mi indiánjaink, nem kell félni tőlük. Némelyik németül is beszél.”

„A tsurupi indiánoknál a nők és férfiak egyaránt meztelenül járnak. Ez az egyetlen embertaj egyébként, amelyet a mennoniták maguk közé engednek, egyébként csak az telepedhetik le a környéken, akinek ők megengedik. Idegen ide engedély nélkül be nem jöhet.”

Magyar orvos élete a mennonita szekta tagjai és a benszülőtt indiánok között Paraguayban

Erdekes statisztika az Amerikába kivándorolt magyarokról. Egy kis eredeti indián élet

Budapestről írják: A Központi Statisztikai Hivatal Amerika magyarságának jelenlegi létszámáról legutóbb a következő érdekes adatokat közölte: Amerikai Egyesült Államok 530.000, Argentína 10.000, Brazília 33.000, Kanada 50.000, Kuba 4000, Mexikó 550, Uruguay 3000, Chile 170, Hawai 35, Panama 35, Trinidad 4.

A statisztika nem tud Paraguay magyarjairól bővebben, pusztán annyit jelez, hogy „Egyéb Amerika 300” (de abban már benne van Chile, Hawai, Panama és Trinidad is), úgy, hogy Bolíviára és Paraguayra összesen 56 magyar juthat.

Legutóbb beszámoltunk arról, hogy Asuncionban, Paraguay fővárosában több magyar él, olyanok, akik már régebben vándoroltak ki. Ilyenkor Horváth rádiókereskedő, továbbá László volt magyar újságíró, aki a volt praguai köztársasági elnök leányát vette feleségül. Ezek a magyarok a fővárosban élnek, többé-kevésbé nagyvárosi keretek között, igen érdekes sors jutott azonban dr. Gaál Miklós magyar orvosnak, aki a fővárostól jó messzire,

„Fernheim mennonita szekta településén talált elhelyezkedést,

azonban az egész országban kitűnően ismerik, első sorban Asuncionban, a fővárosban.

A SZIBÉRIÁBÓL MENEKÜLT MENNONITÁK SZEKTÁJA

Kik hát a mennoniták, akik messze a vad vidéken, indiánok között élnek? Ezt a szektaát Menno-Simonis holland reformátor alapította, aki Milmarsumban született 1498-ban és 1561-ben halt meg. Ez a szekta különösen az USA-ban és Kanadában vert gyökereket és hódította meg a hívek sokaságát. Nem vetnek keresztet, nem térdepelnek, nincsenek szentképek és papjuk sincsen. A vasárnapi istentiszteleteket a Gemeinehausbán tartják meg — tulajdonképpent német nyelven — és ilyenkor az prédikál, aki akar. Puritán életet élnek, a mennoniták: nem dohányoznak, nem isznak, a nők kontyot hordanak. Filadelfiától körülbelül 20 kilométernyire laknak a kanadai mennoniták, akik már sokkal módosabb emberek, akad közöttük olyan is, akinek 15.000—20.000 dolláros vagyona van fértéve.

Itt, ahol mi vagyunk, — írja dr. Gaál Miklós felesége, aki csak néhány héttel ezelőtt utazott ki Paraguayba az ura után — menekült mennoniták vannak, akik tíz évvel ezelőtt érkeztek Oroszországból. Ezen a vidéken tíz évvel ezelőtt még a világon semmi sem volt s bizony sokat szenvedtek ezek a pionirok, amíg idáig jutottak, hogy ma modern kórházuk van — Bethesdának hívják —, orvost, apóknókat tudnak tartani a főkéletes a műtőfelszerelésük. A mennoniták települése azonban sosem jött volna létre és sosem fejlődött volna ilyen amerikai tempóban az amerikaiak támogatása nélkül. Rengeteg pénzt kapnak a kolónia tagjai az USA-beli mennonitáktól és az ő befolyásuknak tudható be az is, hogy a kormány 15 évi teljes autonómiát és vámmestességet engedélyezett a telepéseknek.

„VILLANY MEG NINCS...”

„Villany még nincs, de egy fényes mulva már lesz — írja Gaálné. — Képzhetik, milyen érdekes

nekünk pestieknek ismét petróleumlámpa mellett élni! Most készül a jéggyár, mert sajtót, vaját és tejterméket fogunk exportálni Asuncionba. Az élet itt nagyon-nyugodt. Egy tucat tojás 6 lei, egy tyúk ugyancsak 6 lei, marha és disznóhús kilogramma 10 lei, tej, turó, vaj, sajt, mész, zsír — minden banikba kerül, úgy, hogy az uram fizetésének háromnegyedrészét megmarad. Rengeteg dolga van az uramnak, majd küldök maguknak mennonita lapunkból, nézzék meg abban a kórházi statisztikát s abból kiderül, hogy itt van dolga az orvosnak...”

S hozzátesszi: „Nem mondom, keresni lehet és úgy három-négy év után talán kisebb vagyon is lehet gyűjteni...” A paraguayi kivándorlók levelei és a régebbi utazók feljegyzései megegyeznek abban, hogy az éghajlata nem tartozik Dél-Amerika kellemes oldalai közé. Az év hat hónapjában nyomasztó a forróság, az eső előtt a higganyoszlop 44—46 fokra is föl-

Pacelli bíboros és Serédy magyar hercegprímást emlegetik komoly pápajelölteknek

Rómából jelentik: Vatikáni körökben a pápaválasztás eshetőségeivel foglalkozva kijelentik, hogy az utóbbi években sokat hangoztattak olyan megoldást, amely szerint a római katolikus egyház semmit sem vesztené római helyzetében, ha nem olasz papot választanának meg, sőt ez még jobban növelné az egyház egyetemes jellegét. Hangoztatják vatikáni körökben, hogy a választással kapcsolatban sokan tekintenek Serédy hercegprímás felé,

aki kiváló munkatársa volt Gaspari bíborosnak és főkéletes ismerője a római kúria életének, úgy, hogy kúriai bíborosnak is lehetne tekinteni Rajta kívül azonban még több jelöltől beszélnek. A Stampa szerint nincs kizárva, hogy Pacelli jelenlegi camerengot választják meg. A lap szerint minden találgatás ellenére sem valószínű, hogy külföldi bíborost választanak meg.

Serédy Jusztinian hercegérsek szerda este 8 óra 15 perckor a püszti gyorssal Rómába utazott, hogy a pápaválasztó konklávén ülésén résztvegyen.

PÉNTEKEN DÉLELŐTT LESZ A GYÁSZMISE A PÜSPÖKI SZÉKESGYHÁZBAN

Jelentették, hogy Pacha Agoston megyés püspök rendelkezése folytán az egyházmegye valamennyi tempómban gyásztisztviszteket tartanak az elhunyt XI. Pius pápa lelki üdvéért. A temesvári püspöki székesegyházban az ünnepélyes gyászmise nem ma, hanem

holnap, pénteken délelőtt tizenegy órakor lesz és a misét fényes papi segédlettel Pacha Agoston püspök pontifikálja.

Miniszteri rendelkezés folytán pénteken az összes katolikus felekezeti iskolákban szünetel az előadás, hogy a növendékek résztvehessenek a gyásztisztviszteken és az iskolákban gyászünnepély is lesz az elhalt pápa emlékére.

A temesvári belvárosi plébániatemplomban Plesz József kanonok plébános hétfőn regge kilenc órakor mondja a gyászmisét, a gyárvárosi plébániatemplomban pedig kedden, e hó huszonegyedikén délelőtt kilenc órakor lesz a gyászmise és azt Rech K. Géza apátplébános mondja. A többi városrészben pénteken délelőtt lesz a gyászmise.

A temesvári piarista templomban szintén gyászmise lesz az elhalt XI. Pius pápa lelkiüdvéért. A rekviem reggel kilenc órakor kezdődik és utána az intézet diszertében a növendékek emlékünnepélyben vesznek részt. Ezen alkalommal az emlékbeszédet Csopti Lajos tanár, volt házfőnök tartja.

A katolikus felekezeti iskolák pénteki szünetén kívül az állami iskolák katolikus növendékek pénteken szintén szabadságot kapnak és részt vesznek a templomban tartandó gyászmiséken.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

Lemondott a magyar kormány

Imrédy minisztereinek bejelentette, hogy a személye ellen indított hajszá miatt határozta el magát erre a lépésre. — Horthy kormányzó a lemondást elfogadta

Teleky Pál és Darányi Kálmán személye előtérben

BUDAPESTRŐL jelentik: Az Imrédy-kormány szerdán délelőtt 11 órakor benyújtotta lemondását, amelyet Horthy Miklós kormányzó elfogadott.

A magyar kormány tagjai délelőtt fél 10 órakor minisztertanácsot tartottak a miniszterelnöki palotában. Politikai körökben már kedden este tudták, hogy a szerdai minisztertanács dönt a kormány további sorsáról. A minisztertanács ülése iránt ezért fokozott érdeklődés nyilvánult meg. A miniszterek már reggel 9 órakor kezdtek gyülekezni a miniszterelnökségi palotában. Elsőnek érkezett oda gróf Teleky Mihály földművelésügyi miniszter, utána Jaross Andor tárcanélküli felvidéki miniszter, gróf Csáky István külügyminiszter, majd Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter. Azután Teleky Pál gróf érkezett autón, utána Kunder Antal és végül Reményi Schneller pénzügyminiszter Barta honvédelmi miniszterrel. Utolsónak érkezett meg Tasnádi-Nagy András igazságügyminiszter és mindjárt ezután, minthogy az óra már fél tízet mutatott, megkezdődött a tanácskozás Imrédy miniszterelnök dolgozószobájában, a miniszterelnök elnökléte mellett. A tanácskozás közben a palotába érkezett a keresztény-párt három ki-küldöttje: Csilléry András, Homonnay Tivadar és Makray Lajos. A ki-küldöttek rövid tanácskozást folytattak Imrédyvel és utána eltávoztak. A tanácskozáson

a miniszterelnök javaslatára elhatározták, hogy felajánlják lemondásukat a kormányzónak.

A minisztertanács ülése után Imrédy Béla miniszterelnök megjelent Horthy Miklós kormányzónál és felajánlotta a kormány lemondását. A kormányzó a lemondást elfogadta és egyidejűleg a lemondott kormány tagjait az ügyek ideiglenes vezetésével megbízta.

IMRÉDY BEJELENTI LEMONDÁSÁNAK OKÁT

A nemzeti egység pártja délben egy órakor a miniszterelnökség tanácstermében értekezletet tartott, amelyen úgy a kormány tagjai, mint a párt tagjainak nagy része megjelent. Az ülés elején Hóman Bálint pártelnök időközbe Imrédy Béla miniszterelnököt, aki hosszabb nyilatkozatot olvasott fel. Elmondotta, hogy újfaján hírek terjedtek el arról, hogy ő anyai ágon zsidó származású.

— Ezek a híresztelések, amelyek meglepetésként érték, arra indítottak, — mondotta Imrédy — hogy azonnal beszereztessem anyai nagyszülőim keresztnevelét, amelyekből kitént, hogy mindkét nagyszülőmet azonnal megkeresték. A keresztneveken rajta voltak nagyszülőim szülei is. Mindkét keresztnevel az árja jelzést tartalmazta és ezért én teljes megnyugvást merítettem az okmányokból. Amikor ezek a híresztelések nem szűntek meg, január 15-én bajai beszédemben szembe szálltam velük, feltártam az összes adatokat és azt a következtetést vontam le, hogy nemcsak nagyszüleim, hanem azok szülei és nagyszülei is keresztények voltak. Néhány nap előtt azonban még mindig olyan ismeretlen adatok merültek fel, amelyek arra mutatnak, hogy bár a bajai beszédemben tett közlések helytállóak, nagyanyám apai águ nagyszülei tényleg nem származtak keresztény családból, hanem már dédszüleim közül az egyik, 125 évvel ezelőtt, hét éves korában keresztelkedett ki. Mindezt szükségesnek tartottam nyilvánosságra hozni, nehogy az a vád érhesen, mintha a közvéleményt tudatosan félre akartam volna vezetni. Mérlegeltem e körülmények politikai kihatását, mert felvetődhet az a kérdés, hogy az adott helyzetben az olyan kormányzati politika vezetésére, amelyet folytattam és amelynek folytatását helyesnek és szükségesnek tartok, alkalmas-e személyem és ezért felajánlottam a kormányzónak lemondásomat.

„A BECSÜLETEMET MEGVÉDTEM...”

A miniszterelnök beszéde után Szeder, majd Alföldy Béla emelkedtek szólásra, azután pedig Hóman Bálint pártelnök szólott fel. Kijelentette, hogy az Imrédy által felhozott okokat a párt részéről nem tartja alkalmasnak arra, hogy a miniszterelnök ilyen messzemenő következtetéseket vonjon le. Mindazonáltal meghajol a miniszterelnök döntése előtt és biztosítja, hogy a párt

továbbra is azt a politikát óhajtja folytatni, a melyet Imrédy, Darányi és Gömbös Gyula választottak. Bizalmát fejezte ki a párt nevében Imrédy iránt és felkérte, hogy továbbra is vegyen részt a párt munkájában.

A miniszterelnök megköszönte a bizalmat, s utána ezt mondotta:

— Az egyéni kérdéseket én ezzel elintéztém. A becsületemet megvédtem és bátran nézek szembe minden jövőbeli támadással.

Kijelentette végül, hogy erejét az ország és nemzet szolgálatának szentelése és továbbra is annak szenteli minden munkásságát.

ELNAPOLTÁK A KÉPVISELŐHÁZ ÜLÉSÉT

A magyar képviselőház szerdán délelőtt ülést tartott, amelyen Darányi Kálmán elnök kegyeletes szavakkal elmentálta a pápát. A képviselők fekete ruhában jelentek meg és a Ház tagjai álva hallgatták végig Darányi beszédét. Utána az elnök negyed óras szünetet rendelt el. Eközben érkezett meg 11 óra tájban a képviselőházba Imrédy Béla magyar miniszterelnök és kormányának tagjai, akiket a kormánypárt és a keresztény-párt tagjai nagy óvá díval fogadtak. Az ülés megnyitása után Darányi elnök bejelentette, hogy a felsőház a keresethalmozásról szóló törvényjavaslatot néhány módosítással küldte vissza a Háza. Ezután közölte a miniszterelnöktől érkezett átirat tartalmát, amely szerint

a kormányzó legmagasabb elhatározásával a kormány lemondását elfogadta.

Az elnök végül javasolta, hogy a belpolitikai hely-

zetre való tekintettel a Ház üléseit bizonytalan időre napolják el. A parlament ennek értelmében határozott és ezzel az ülés véget ért.

KIHALLGATÁSOK A KORMÁNYZÓNÁL

Horthy Miklós kormányzó délben báró Vay László miniszterelnökségi államtitkárt, majd utána Reményi-Schneller pénzügyminisztert fogadta kihallgatáson. Délután Teleky Pál gróf közoktatásügyi miniszter jelent meg a magyar államfő előtt. Az 6 kihallgatása délután 4 órától 6 óráig tartott. Deznánció eddig nem történt.

Gróf Teleki Pál a szerdai nap folyamán Eckhardt Tiborral, a Kisgazda Párt elnökével és Szüllő Géza felsőházi taggal tárgyalt.

A független kisgazdapárt szerdán este kiáltványt intézett a nemzethez, amelyben ezt hirdeti:

Kormányok jönnek, kormányok mennek, de mi mindig a nép pártján állunk és azon is maradunk.

NÉMET ÉS OLASZ VELEMÉNY A MAGYAR POLITIKAI HELYZETRŐL

Az olasz Stefani hírszolgálati ügynökség jelentése foglalkozik a magyar kormányválsággal és annak a véleményének ad kifejezést, hogy a kormányválság rövid lefolyású lesz. Felelős politikai körökben biztosra veszik, hogy

Imrédy utóda gróf Teleky kultuszminiszter lesz.

Ugyanekkor azonban azt is lehetségesnek tartják, hogy a kormányzó miniszterelnökké Darányit nevezi ki.

A Német Távirati Iroda is foglalkozik az eseménnyel és azt jelenti, hogy a lemondás nem érinti sem az eddig folytatott reformpolitikát befelé, sem pedig a Róma—Berlin tengelyhez való szilárd kapcsolatot a magyar külpolitika eddigi vonalvezetésében.

A kormány lemondása tehát nem egyéb egyszerű formáságnál.

Ha az új kormányban lesznek is személyi változások, azok nem lényegesen vágnak. A legesélyesebb miniszterelnökjelölt Teleky gróf.

Anglia elismerte a spanyol nemzeti kormányt

Nagy csapatösszevonások Líbiában. — Olaszellenes tüntetések Tuniszban.

Párisból jelentik. A félhivatalos Temps tegnapi esti vezércikke ugyanolyan élesen támadja Olaszországot, mint négy héttel ezelőtt jelent hirt cikkében, amikor azzal fenyegetőzött, hogy Franciaország zálogképen megszállja Minorcát, ha az olasz csapatok a spanyol polgárháború befejezése után is Spanyolországban maradnak. A lap tegnapi vezércikke szerint a római angol nagykövét értésére adta Ciano grófnak, hogy az angol kormány Olaszország diplomáciai akcióira való tekintettel feltétlenül szükségesnek tartja, hogy olasz részről adják meg mindazokat a garanciákat, amelyeket az olasz—angol egyezményben lefektettek és amelyekkel Mussolini ismételtlen megerősített. Ezeknek a garanciáknak azt kell biztosítani, hogy Olaszország a spanyol polgárháború befejezése után nem kéri a maga számára területi előnyöket, vagy egyéb előjogokat sem Spanyolországban, sem a spanyol gyarmatokon. Ha Olaszország másként cselekszik, akkor a spanyol kérdés megoldása rendkívül megnehezül — írja a lap — és Franciaország valamint Anglia kénytelen lesz megtenni minden szükséges intézkedést, létfontartási érdekei megvédésére.

A nemzeti spanyol lapok továbbra is élesen bírálják Franciaország spanyolországi politikáját. A Libertate megállapítja, hogy a mai francia határt már majdnem teljesen megszállották Franco katonái, akik nem felejtik el, hogy Franciaország hosszú időn át támogatta a nemzetiek ellenségeit. Mindezt elfelejteni semmiféle hirtelen jött barátságos gesztussal nem lehet.

Az olasz lapok tuniszi jelentése szerint Jouheau francia szakszervezeti főtitkár Tuniszba érkezése újabb fascistaellenes hadjárat és zavargások kezdetét jelenti.

Több szakszervezeti tag szerdára virradó éjszaka behatolt egy bányavároska olasz könyvtárába, kifosztotta és

szétépte a király és Mussolini miniszterelnök arcképét,

összeszörték a szobrokat, majd a könyveket elégették.

CIANO MEGERŐSÍTETTE A LIBIAI CSAPATÖSSZEVRONÁSOK HIRÉT

Londonból jelentik: Angol politikai körökben nagy aggodalommal kísérik a líbiai olasz csapat összevonásokról érkező híreket. Az angol fővárosba érkezett jelentések szerint olasz

részről az utóbbi hetek folyamán 70 ezer főnyi haderőt koncentráltak Líbiában. Ciano gróf külügyminiszter lord Perth angol nagykövét előtt megerősítette a csapatösszevonások hízét és hangsúlyozta, hogy az olasz kormány a francia részről végrehajtott hasonló intézkedések miatt határozta el magát a csapatösszevonásokra. Angol politikai körökben nem osztják az olasz kormány felfogását és megállapítják, hogy a Líbia és Tunisz határán összevont olasz haderő nagyobb, mint valamennyi északafrikai francia gyarmatban, tehát Tuniszban, Algírban és Marokkóban állomásozó haderők létszáma.

FRANCO NAGY OFFENZÍVÁRA KÉSZÜLÖDIK

Londonból jelentik: Az angol minisztertanács elvben elismerte a spanyol nemzeti kormányt. A hivatalos elismerés azonban csak a spanyol helyzet tisztázása után következhetik be. A Daily Telegraph közli, hogy Franco tábornok nagy offenzívát készít elő a még köztársasági kézen levő terület megszerzésére. A tábornok környezetében kijelentették, hogy a nemzeti csapatok, ha akarnak fél órán belül Madridba lehetnek.

SVÁJCI MEGSZÜNTETI ÖSSZE- KÖTTETÉSEIT A KÖZTÁRSASÁGI AKKAL

Berlinből jelentik: A szövetségi tanácsnak az az elhatározása, hogy burgosi diplomáciai képviselőt követségé alakítja át, ezzel a következménnyel jár, hogy megszünteti hivatalos összeköttetéseit a köztársasági spanyol kormánnyal.

HOTEL RIO

BUDAPESTEN VII., Kürt. ucca 6 sz.

(Pátia-kávéház mögött.)

1938-ban épült!

Hideg-meleg folyóvíz. Ragyogó tisztaság.

Mérsékelt árak.

MERCUR

sorsjegyjáruda a következő nagy nyereményeket jeleníti, amelyek a IV-ik osztály huzásán nyertek

6.000.000 lei

No. 57.793 S. II.

1.000.000 Lei

No. 45.022 S. II.

200.000 Lei

No. 63760 S. II.

200.000 Lei

No. 73876 S. II.

és 62 nyeremény egyenként 100.000 L.

Bánsági főelárulító

Temesvári Bank

Kérje a mi sorsjegyeinket a 19-ik sorsjátékra

Amerika nagy szeretettel fogadta Carol király rádiószózatát

Washingtonból jelentik: Az amerikai sajtó teljes részletességgel közli II. Carol királynak az Egyesült Államok népéhez intézett rádiószózatát. A New York Times összefüggést talál a román uralkodó és Cordell Hull tegnapi elhangzott rádióbeszéde között. Az Egyesült Államok külügyminisztere ugyanazokat az eszméket hangoztatta, mint II. Carol király, aki kijelentette, hogy a newyorki nemzetközi világ-

kiállítás célja a népek közötti együttműködés elősegítése.

Számos neves személyiség felkérte a washingtoni román követséget, hogy tolmácsolják meleg szeretencikérványaikat Bucurestiben a román-amerikai menifesztáció sikeréért, valamint a kitűnő programért.

Letartóztatási végzést bocsátottak ki a Ripensia három játékosa ellen

Nem három hónapra, hanem 15 napra ítélték Bindea és két társát. Veszélyben van az illetékesek játékjoga

A Ripensia játékosok elítélésével kapcsolatban Buzăuból a következő fevilágosításokat jelentik: 1934 — nem pedig 1936-ban, mint azt tévesen közölték — augusztus 6-án a temesvári Ripensia futballcsapatának játékosai Brailából, ahol barátságos mérkőzésen vettek részt, a 802-es számú gyorsvonattal a főváros felé utaztak. Tekintve, hogy a szerelvényen nagyon sokan utaztak, a csapat három játékosa: Bindea, Pavlovič és Kohn Emánuel a postakocsiban akart elhelyezkedni. Bucuci Nicolae, a posta-vagón vezetője, ezt nem volt hajlandó megengedni, egyrészt, mert a kocsiban nagyértékű okmányok voltak, másrészt pedig, mert idegeneknek a postakocsiba való belépés szigorúan tilos. A játékosok ekkor lármázni kezdtek és követelték, hogy ebben az esetben másutt teremtsenek helyet számukra. Végül is a vasutas és a futballisták közötti nézeteltérés tetellegessé fajult. A játékosok többször megütötték a postakocsi vezetőjét, akinek végül is egy csoport katonai sietett segítségére. Időközben a lármára a többi Ripensia játékos is a postavagónhoz sietett és látva a verekedést, hogy három társuknak segítséget nyújtsanak, rávetették magukat a katonákra. Később, amikor a gyorsvonat befutott a buzaui pályaudvarra, a futballistákat leszállították a szerelvényről és az állomási rendőrségen a történetekről jegyzőkönyvet készítettek. A vizsgálat további folytatását ezután Temesvárra tették át. Itt újabb jegy-

zőkönyvek készültek, míg végül is az ügyészség, hatósági közeg bántalmazása és megsértése címén vádat emelt Pavlovič, Bindea és Kohn ellen. A buzaui büntetőjárásbíró 1935 július 26-án tárgyalta az ügyet és a három vádlottat 15—15 napi elzárásra ítélte. Az ítélet ellen Kohn, majd Bindea is ellentmondást adtak be, ezt azonban a bíróság elutasította. Ezután Bindea fellebbezéssel élt, ezt azonban 1938 július 31-én szintén elutasították. Most azután néhány nappal ezelőtt a buzaui törvényszék a Ripensia három játékosa ellen a letartóztatási végzés kibocsátását kérte. Érdekes megemlíteni, hogyha a büntetés még 1938 január elseje előtt jogerőssé vált volna, úgy — a bucarestij Capitala című lap jelentése szerint — az elítélt futballisták kegyelemben részesülhettek volna. Így azonban le kell üjéket büntetésüket, feltéve, hogy büntetésüket nem sikerül felfüggeszteni. Cikkéhez a Capitala még hozzáfűzi: Mivel a három Ripensia játékos büntetésben jogerős ítéletet szenvedett, többé nem működhetnek a FRFA keretei között, mintán ezt az alapszabályok tiltják. Lehetséges azonban, hogy azokra a körülményekre való tekintettel, amelyek között az illetékesek megdöntését — a bíróság a vádlottak távollétében hozta meg döntését — a futballszövetség meg fog kegyelmezni a játékosoknak, mint az már néhány hasonló esetben megtörtént.

Vasgárdisták repülőgépen kísérelték meg a menekülést

Bucurestiből jelentik: Az ilfov megyei Otopeni közelében történt repülőgép-baleset ügyében megindult nyomozás rendkívül érdekes részleteket derített ki. Február 11-én, szombaton, egy repülőgép lezuhant és annak pilótája, Andrei Costin és utasa megebesültek. Az utas Ion Niteșcunak nevezte magát, de kiderült, hogy valódi neve Victor Dragomirescu légionistavezér, akit a rendőrség már hosszabb ideje keres. Andrei Costin repülőgépvezető a Mircea Cantacuzino pilótáskolában, régóta ismeretes arról, hogy rokonszenvezik a legionárius mozgalommal. Elhatározta, hogy Lengyelországba szökik és e célból repülőgépét nagyobb mennyiségű benzinnel látta el, majd pedig szombaton a repülőtérről Otopenibe vitte gépét, ahol már várt rá Victor Dragomirescu. A gép 20 méter magasságba emelkedett, majd pedig motorhiba következtében lezuhant. A sebesülteket a katonai kórházba és onnan a francia szanatóriumba szállították. A rendőrség éppen akkor érkezett oda, amikor Natalia Nicolicescu ismert légionáriusnő, akit a hadbíró egy évi börtönrre ítél és aki hosszabb idő óta nyomtalanul eltűnt, a sebesülteket szobájából távozni akart. Natalia Nicolicescut letartóztatták, a rendőrségre vitték, ahol elmondotta, hogy Margareta Margarițescu nevű barátójával, aki szintén legionárius, a Str. „A” 30. számú házában lakott és ott rejtgette 5—6 napon keresztül Victor Dragomirescut.

Az osztálysorsjáték huzásának eredménye

Az állami osztálysorsjáték negyedik osztályának huzásán az alábbi sorsjegyek nyertek: Fősorsjegyek: hatmillió leit: 62312 és 57793.

Egymillió leit nyertek: 76922, 45022, 46812, 91840, 72578, 33658, 11138, 20087, 26537, 40840.

Kétszáz ezer leit: 69422, 78672, 61276, 24565, 30309, 63760, 58595, 19971, 45366, 26226, 38678, 25610, 62462, 5335, 36114, 40869, 35586, 39654, 78497, 73876, 51329, 51366, 25635, 78243, 70401, 16628, 63438.

Száz ezer leit: 430, 1118, 1184, 1801, 1711, 4268, 4294, 7198, 7705, 7967, 8123, 8802, 9723, 9938, 10570, 10845, 10350, 11399, 11516, 11646, 11659, 12613, 12626, 12802, 13106, 13523, 13854, 14176, 15534, 15979, 16183, 16860, 17070, 17636, 17830, 17921, 18202, 19007, 19042, 19076, 20006, 20120, 20140, 20582, 21032, 21469, 21504, 21691, 23150, 23912, 23924, 23979, 24196, 24708, 25267, 26743, 26835, 27730, 27738, 27973, 29134, 29181, 29205, 29206, 29534, 29680, 29880, 30670, 31857, 31953, 32164, 32385, 32389, 32552, 32958, 33667, 33996, 34214, 34270, 34498, 35203, 35416, 36219, 36243, 36855, 37300, 37645, 38261, 39405, 39428, 39544, 40153, 40502, 40844, 41614, 42042, 40553, 42579, 43120, 44042, 44291, 44622, 45839, 45869, 46063, 46548, 47542, 47725, 48324, 49030, 49652, 50215, 50576, 50643, 51150, 51291, 51523, 52124, 52315, 53565, 54405, 55459, 55765, 56723, 57055, 59013, 59368, 60724, 60888, 60913, 61046, 61381, 61639, 62232, 62311, 62316, 63324, 62507, 64194, 64627, 64999, 65051, 65569, 67103, 67105, 67628, 67817, 68764, 71538, 72302, 72950, 73981, 74434, 75240, 75438, 75626, 75666, 76129, 76535, 77276, 76374, 77903, 78079, 78669, 80283, 80433, 81377, 82106, 82153, 83607, 83536, 83732, 84049, 86918, 86996, 88616, 89146, 89472, 90671, 90844, 91181, 91346, 91659, 91786, 91921, 91936, 92233, 92725, 93222, 95176, 95673, 95737, 96165, 96456, 97833, 97874, 98236, 99357, 99721.

A 6 és 8 végződésű sorsjegyek 3666 leit nyertek.

Melléksorsjegyek: Egymilliót nyertek: 553405, 874979, 852155, 153788, 760356, 707016, 898174, 229024, 530895, 811851, 378574, 555438, 505667, 118406, 487814, 571285, 173395, 806253.

Száz ezer leit nyertek: 103190, 105272, 105639, 107621, 138098, 143031, 192326, 192592, 194716, 153098, 165451, 176009, 184906, 195322, 214246, 217513, 223078, 251192, 264470, 262484, 265496, 275032, 282223, 286504, 287337, 287716, 294137, 295909, 304293, 306944, 315483, 325240, 327460, 340526, 346853, 348640, 360704, 361351, 377339, 395633, 424274, 434207, 447494, 453269, 457610, 472582, 473424, 473537, 474171, 525446, 525192, 549486, 554883, 563155, 567871, 572668, 575919, 577669, 598162, 608196, 609669, 615390, 617382, 624122, 625218, 636950, 642420, 647836, 649015, 630856, 639506, 704890, 737798, 754468, 778183, 790906, 795176, 798259, 813700, 821440, 842660, 850598, 852226, 852575, 891440, 842660, 850598, 851236, 853575, 886379, 665585.

A 22, 23, 33, 57, 58, 72 és 94 végződésű melléksorsjegyek 228 leit nyertek.

A primadonna erkölcsse

Azok a nehéz kapukulcsok, amelyek teljes lyukban illik meg a zsebeket bizonyára irigye-gondolnak társukra, a filigrán, értékes illakulcsra, amely egy amerikai filmsztár la-ásába vezetett. Aranykulcs önmagában sem kis érték, de még ennél a nemesfémértéknél is nagyobbra nőtt annak az aranykulcsnak az ára, melyet Simone Simon, a filmsztár adott azoknak a férfiaknak, akik kegyeibe jutottak. Az szsonynak és aranyan ilyen frivol módon való egyesítése azonban nem maradhatott büntetle-ül és jelenleg az a helyzet, hogy — mint Clara Bownek — így Simone Simonnak, a kitűnő fran-ia színésznőnek a karrierjét is az aranykulcs örte össze. Mintha valami otromba vasból ké-ült kapukulcs esne porcellán, vagy törékeny árnyra.

Simone Simon „nagy” művészetét heti 3000 ollárral fizették. Meg lehet élni belőle, még merikában is. Ehhez a művészethez a film-ár azonban nem értett. Ömlött a pénz befelé, legdivatosabb hollywoodi retikülbe és még en-él is gyorsabban ömlött kifelé. Simone Simon lóbb kutyába sem vette, miért nem elég neki eti 3000 dollár, később azonban mégis gondol-odott a dolgon és rájött, hogy társalkodónője, Miss Martin, a heti keresmény jórészt magá-ak teszi félre. Lehet, hogy az idős hölgy ezt nyáskodásból tette, hogy a pénzt majd vissza-dja akkor, amikor a szép csillag kihül a lollywoodi horizonton. Ezt azonban nem volt ár alkalma igazolni, mert tettenkapták és bi-óság előtt meghurcolták. Miss Martin bosszúja egyetlen volt. Amerikában még a filmsztáro-ál is hatalmasabb női szervezetek léteznek: a nőegyletek. Az amerikai nőegylet nemcsak jó-ékonykodik, felruhá és a népkonyha rizkszét-ét tartja számon, hanem az erkölcsöket is. Aj annak a nyilvánosság előtt szereplő nőnek, ki felett a puritán nőegylet kimondja a szen-enciát. Miss Martin hozzájuk fordult és feltár-á az aranykulcs regéjét. Szóval azt, hogy egy is fémtárgy a tetszés szerinti férfinek passe-partout biztosít lakása legbelsőbb helyiségeibe. Az aranykulcs sok példányban van meg, annyi-pan, mint amennyi férfinek szerencséje volt Si-mone kegyeibe férkőzni és a házi ékszerész mi-tenkor örvendett, ha a művészno újabb jelet adta állhatatlanságának. Az aranykulcsos lovag udomásul vette, hogy újabb példány készült: és mint igazi úriember — félre állott. De Miss Martin szerint nem volt feltétlen szükség erre és a villa zárja egy és ugyanazon időszakban több aranykulcsnak is engedelmességet.

Mindez kiváltotta a nőegyletek haragját és bojkottját. A szervezett erkölccsel szemben az emberek nem mernek szembeállni, az erkölcs-tenesség csak addig ulti diadalát, míg egységes front nem alakul ki ellene. Simone Simon vég-zete az volt, hogy ez a front most hirtelensé-vel kialakult és az amerikai stúdióit, sőt Ame-rikát is kénytelen volt elhagyni és ezzel elma-radtak a heti 3000 dollárok, amelyeket mégis okosabb lett volna Miss Martinnal csendben megosztani.

Az esetből nem lehet a mi viszonyaink kö-zött tanulságot levonni, mert nálunk kevés mű-vészno osztozkodhat heti 3000 dolláron a társal-kodónőjével. Az amerikai nőegyletek akciójá-nak erkölcsi része azonban reánk is vetit bi-zonyos tanulságot. Az európai élet léhaságának alapja, hogy ahhoz mindenki fejet hajt, vagy fejet bólint és legfeljebb elfordítja a fejet pasz-zív magatartással. Nálunk az asszonyok azért nem szervezkednek az erkölccsel szemben, mert félnek a társadalom szatirikus moso-lyától. Amerikában megértik, hogy a szépséggel, vagy az esetleges művészettel való visszaélés nem erkölcsös. Aki a közönség zsebéből heti 3000 dollárt játszik ki, az közügyvé válik és annak vigyázni kell arra, hogy az általános er-kölcsi fogalmaknak megfeleljen. Amerika bosz-zsut forral ott, ahol az európai szélesen moso-lyog. Nincsenek igazi puritánjaink és ha vannak, azok önmaguk közt végzik az erkölcsi élet meg-sziszálását, de nincsen vetületük a mindenna-

Mindenki, aki magát magyarnak vallja, teljesítse kötelességét!

Egyre özőnlenek a magyarok, hogy belépje-nek a Nemzeti Ujjászületés Frontja magyar al-osztályába és ezzel egyidejűleg tagjaivá legve-nek a Magyar Népközösségnek. Valóban, mintha gondolat és érzés ujjászületnék, mintha a lélek-nek a nagy reneszánszát élénék át, mert az em-berek hittel és lelkesedéssel tesznek eleget ennek az új kötelességüknek.

Mindenki felismeri, hogy valahová tartoz-nia kell, hogy nem élhet elszigetelten, magára hagyottan, mert a gyengét elsodorja a történelem viharzó áradata. A hozzánk elhatolt hívó szó most azt parancsolja, hogy önmagunk táborát erősítve, erősítsük az államot ujjáterem-teni akaró tiszta mozgalmát is, tehát nem sza-bad késlekedniük. Románia magyar lakosságá-nak most csak egy feladata van:

belépni a Nemzeti Ujjászületés Frontjába és segíteni kiépíteni saját külön szervezetét, az egész magyar családot egybefoglaló Ma-gyar Népközösséget.

A város és a megye kisebbsége ezáltal is, mint annvizsör felemelő bizonyágát adja fe-gyelmeztetésének és öntudatosságának. A ha-lomba tornyosuló belépési nyilatkozatok, a sürin teleirt regisztrerek, amelyek sok ezer magyar ne-vet öríznek, mutatják, hogy ez a város és megye megbizik vezéreiben, hűségesen követi őket a megjelölt uton. Különösen megható, hogy a fér-fiak mellett a nők is részt akarnak venni az új idők új politikájában. Nap-nap után délelőtt és délután szinte zsufolva vannak a jelentkezési

helyiségek asszonyokkal és leányokkal, akik megértve a kor szavát, jönnek, hogy ők is tag-jai legyenek a két szervezetnek. Azonban a mos-tani jelentkezés, bármilyen szép és kielégítő is az eredményre, még mindig kevés.

Egyetlen magát magyarnak való férfinek és nőnek sem szabad hiányoznia a Nemzeti Ujjászületés Frontjából és a Magyar Né-p-közösségből.

Mindenkinek ott van a helye. Bünt követ el sa-ját magával szemben, aki késlekedik, mert a párttagság később fontos jogokat biztosíthat, megtörténhetik, hogy engedélyek vagy más ked-vezmények kiadásánál követelik a tagság igazo-lását és aki ezt nem tudja felmutatni, azt eset-leg kedvezőtlenül bírálják el. A késlekedő öm-magát zárja ki a magyarok gyülekezetéből, ami már nem tekinthető közömbösségnek, vagy nem-törődösségnek, hanem egvesen árulásnak minősíthető saját nemzete ellen.

Az állam és a kormányzat megnyitotta a magyar kisebbség előtt a politikai, gazdasági és kulturális érvényesülés lehetőségét és csak raj-tunk, a mi erősségünkön, szerveztségünkön és összetartásunkon függ, hogyan tudunk élni a nekünk jutottat jogokkal, miképpen alkamzunk ki a jövőnköt megalapozó lehetőségeit.

Senki se várjon holnapra, hanem már ma je-lentkezzék belépésre a Nemzeti Ujjászületés Frontjába. Mindenkinek ott kell lenni, aki magát magyarnak vallja!

Husz éves fiatalember a vonat alá vetette magát, mely darabokra szakította

Az egyik vasúti pályaudr, amikor este a Lugosról érkező Simplonnak a temesvári ál-lomásra való befutása után pályavizsgálóra indult, a Vadászudó mentén elhuzódó sinek között az 569 számú kilométerkö közelében borzalmas leltre bukkant.

A sinek között hatalmas vértócsát és a si-nek mentén szétszórva emberi végtagokat és belső részeket talált.

Azonnal értesítette a rendőrséget és Musteti Coriolan komiszárius, a gyárvarosi rendőrség főnöke a helyszínen megállapította, hogy a nagy sebességgel robozó vonat a vadászerdei uton levő átjárótól néhány száz lépésnyire

halálra gázolt egy embert.

Az elhagyott sötét hely és a szétszört emberi részek azt mutatják, hogy

öngyilkosság történt.

A férfi az erdőszélen a sötétben várhatta a vo-natot és amikor a mozdony a közelébe ért, néhány ugrással a sinek közé vetette magát. A mozdony kerekei harminc méteren keresztül magukkal sodorták és a felismerhetetlenségig összeroncolták. Nem is tudták mindjárt meg-állapítani a személyazonosságát, mert a sötét-ben a szerencsétlenség helye körül iratokat nem találtak.

pi életre. Az egész európai erkölcsi élet rendszé-rét fel kellene oldani és új társadalmi szövetté feldolgozni, amely ne a könyelműség és frivol-ság, hanem a magánélet számonkérésének raj-zát mutatná. Az európai társadalom kultúrában fokról-fokra emelkedett és az erkölcsi életben ezeknek a fokozatoknak megfelelő dekadenciák fordulnak elő. Amerika csak annyit vett át az óvilág kultúrájából, amennyi elegendő alap a

Csupán egy zsebkendő került elő,

amelybe három lei, egy ceruza és egy tűkör volt becsomagolva. Reggel azután ujjabb hely-színi szemlélt tartottak és ekkor a közelben találtak egy kerékpárendélyt és egy vasúti személyazonossági igazolványt, amely Hudak Nándor husz éves fiatalember nevére volt ki-álltva. Ezek szerint az öngyilkos fiatalember Hudak Nándor temesvári vasúti alkalmazott fia, aki az egyik lovrini rádiócég alkalmazottja volt. A rendőrségen kihallgatták az apát, aki elmondotta, hogy fia, aki villanyászoló volt, a lovrini cég megbizásából

még pénteken Aradra utazott

különböző üzleti ügyek elintézésére. Aradról azonban nem utazott vissza Lovrinba és azért a cégfőnök hétfőn délelőtt már szülei temes-vári lakásán kereste az alkalmazottját. Hudak Nándor karácsony óta nem látta a fiát és nem tudta, hogy hol van. Valószínű, hogy a fiatal-ember akkor már Temesvárott tartózkodott és másnap este

elkövette az öngyilkosságot, amelynek okát nem ismerik.

A fiatalember darabokra tépelt holttestét koporsóba helyezték és a gyárvarosi temető ha-lottasházába szállították.

MA, csütörtökön (16-án) indul diadalutjára a Scala moziban

Hófehérke és a hét törpe

Ezt a filmet mindenkinek meg kell néznie, szegény, gazdag, fiatal vagy öregnek! Ez egy olyan élmény és művészet, ami eddig nem volt, ez a film a jövő évszázadok csodája. A filmnél sem-miféle kedvezményes- vagy ingyenjegy nem érvényes. Minden gyermeknek külön jegy váltandó

„DACIA”

sorsjegyáruda elárusító helyei következő nagyobb nyereményeit huzták ki a IV. osztály huzásán:

6.000.000

62312 Seria II-a Matca

Lei 1.000.000	11138	I. matcă
„ 1.000.000	11138	II. „
„ 1.000.000	40340	II. „
„ 1.000.000	45022	I. „
„ 1.000.000	378574	I. anexa
„ 1.000.000	707016	I. „
„ 200.000	5335	I. matcă
„ 200.000	16628	I. „
„ 200.000	25610	I. „
„ 200.000	25635	I. „
„ 200.000	35586	II. „
„ 200.000	39654	II. „
„ 200.000	51329	I. „
„ 200.000	51336	I. „
„ 200.000	63760	I. „
„ 200.000	78672	II. matcă

és 54 nyeremény, egyenkint 100.000 lei

DACIA főelárusító Központi Bank

Timișoara, str. Alba Iulia 1.

Minden háztulajdonosnak házellenőrző könyvet kell váltania

A törvény ellen vétőket súlyosan büntetik, végső esetekben kimondható az ingatlan kényszereladása

Bucurestiből jelentik: A lakók bejelentéséről intézkedő törvényt elrendeli, hogy az ingatlanokról a jövőben könyvet kell vezetni. Ez a kötelező könyvvezetés április 23-tól lép érvénybe. Az intézkedés célja a közbiztonság hatékonyabb megvédése. Eddig sok gondot okozott a hatóságoknak a szélsőséges elemek tartózkodási helyének felkutatása, mert ezek az egynégy hónapos szobákban, főleg a háztartásbéli alkalmazottaknál találtak menedékre.

Az ellenőrző könyvecskéket április 23 és május 23-a között kell kiállítani, míg ezen időszak után a házban történő összes változásokat legkésőbb öt napon belül kell keresztülvetetni. Az ellenőrző könyvecske több lapból áll és ezekre a következő adatokat vezetnek rá: Az épület fő és albérlőinek nevét, valamennyi lakó adóbejegyzési számát, a rádióelőfizetési számot, a gépkocsit, a fegyvertartási engedélyt, a cselédkönyvet és maga az ellenőrző könyvecske sorszámát. A házellenőrző könyvecskét három példányban állítják ki és ezek közül az egyik a háztulajdonos birtokában marad. A könyvek és a hozzátartozó külön bejegyzési lapok a dohánytőzsdeben

vásárolhatók. A könyvecske ára 40 lei, míg a lapok 3 leibe kerülnek. Az ellenőrző hivatalban minden felvilágosításért 20 leit kell fizetni. A törvény ellen vétőket, rendkívül szigorúan büntetik és ezek közül a legsúlyosabb az ingatlan kényszereladása lehet.

Kinevezik a Front temesi körzetének titkárát

Bucurestiből jelentik: Silviu Dragomir, kisebbségi miniszter és a Nemzeti Ujjászűtés és Arcvonal-alkalmazás foglalkozású csoportjának vezetőjének, ma este Constantából, ahol a Fekete-tengeri tartomány tartományi és megyei titkárának kijelölése érdekében folytatott tanácskozásokat, visszatért a fővárosba. A miniszter hasonló célból legközelebb Kolozsvárt, Gyulafehérvárt, Temesvárt és Craiovát látogatja meg. Mindent a munkát a kisebbségi miniszter a jövő hét hétfőjéig kívánja elintézni

Ribbentrop üzenete

Ribbentrop bejelentette a berlini francia követnek, hogy elérkezettnek látja az időt, hogy decemberi párisi egyezmény értelmében közvetlenül tárgyaljon Franciaországgal. Az egyezmény szerint egyik állam sem kezdhet a másikkal szemben ellenséges cselekményt, amíg a helyzet tárgyalás útján nem kísérelte megoldani. A mult hét végére maradt esemény nem kell a közeli dolgok veszélyének előérzetét, sőt hetek óta tartó feszültséget old meg. Hetek óta várt a világ annak az utnak a megnyitására, amely a olasz követelések diplomáciai tárgyalásához vezet. Ezekben a hetekben a propaganda minden lehetőséget kihasználta arra, hogy egyrészt az olasz elszántságot, másrészt a francia hajthatatlanságot kidomborítsa. Mindkét részről maximális álláspont domborodik ki, de a világ higgadt elemei tudják, hogy Tunisz, Korszika átadása nélkül is elkerülhető egy új világháború.

Ugy látszik mindkét részen kellő időt hagy nagy a hangulat megteremtésére. Így például Olaszország nem formulázta meg követelését és nem jelölte meg azt a diplomáciai formát, amelyben azokról tárgyalni akar: négyhatalmi konferencia, vagy közvetlen tárgyalások során. Olaszország eddig pozitív megérzéssel egyirányban találkozott. Anglia és Franciaország legáltalában Abesszinia felcsatolását és belátják, hogy ennek a gyarmatnak csak akkor van kellő kihasználási lehetősége, ha Olaszország számára a könnyű és olcsó közlekedési utat biztosítják vagyis a szuezi-csatornán való átkelési költségeket egyenlősitik és Djibutiban Olaszország számára kellő mozgási területet adnak. Abból hogy Chamberlain januári útja alkalmából ezekben a kérdésekben nem tudott megállapodni, arra a következtetésre jutottak, hogy Olaszország sokkal komolyabban ragaszkodik egyéb afrikai esetleg európai területi igényeihez is, amelyeket az abessziniai kérdéssel junktimban vetett fel. A pesszimizmus, amelyet így Chamberlain útja keltett éppen feloldódni látszik a legujabb lépéssel, hogy Ribbentrop szükségét látja a tárgyalásoknak.

Bizonyos, hogy a német külpolitika ismeri azt a határt, ameddig az olasz igények kielégítését elősegíteni kívánja és ez a körülmény engedi remélni azt, hogy végül is kompromisszum jön a kényes külpolitikai kérdésben létre, amelybe Németország kiegyensúlyozó befolyással bír. Párisban nemcsak ez, hanem az is derülhetően láttatja a helyzetet, hogy Hitler — a január 30-iki beszédéből kitűnően — tisztán látja a német és valószínűleg az olasz gazdasági helyzetét és ez a tisztánlátás csak úgy engedi meg a gazdaságilag jobban felkészült erők elleni hadviselést, ha annak árán mindent kockára késznek tenni. Hozzájárul a derülítésre különben hajlamos franciák békehitének erősödéséhez a jugoszláv kormányváltozás és az, hogy a két hét előtt még kilátással kecsegtető orosz—német semlegességi kísérletek zátonyra jutottak, viszont Lengyelország részéről csak semleges magatartást tudtak a tengelyhatalmak a maguk javára biztosítani. Kérdéses, hogy a francia optimizmus alapos-e és Mussolini elszántsága nem-e fog a várakozásokra rácafolni. Mussolini ugyanis hetek óta Európa legtitokzatosabb államféfia lett és csak az olasz sajtó hangjából lehet az olasz külpolitikai álláspontokra következtetni. Viszont már Gayda, vagy a Relazioni Internationali cikkeire is olasz hivatalos helyen kijelentették, hogy nemhivatalos álláspontok.

A franciáknak és az egész világnak azonban tisztában kell lennie azzal, ami Hitler január végén beszédében magvát képezi, hogy a tengelyhatalmak nem hangulatok szerint alakítják külpolitikájukat, nem érik be területi kérdések részleges kielégítésével, hanem a gyarmati területek új felosztására törekcsenek. Japán, Németország és Olaszország — szaporodó népességük mellett — a világ területleproletárjai, amelyek harcot kezdenek a birtokos osztály ellen. Tehát Hitler kibontotta a nemzetek osztályharcának lobogóját és így egy gigantikus, államok közötti „marxi” problémával állunk szemben, amelynek megoldása átvész különböző hangulatú periódusokon, de az út mélységes szakadéka vezet. A „have not”, ahogy az angol mondja, a nincstelenség kihangszólása nemzetpolitikai fegyver lett, a felszínre került és ez — tal a mindennapi jelenségeken — teljes sullyal üti meg a kedélyeket.

KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE!

Utlevel nélkül 1939. március 9—15-ig! Csak személyazonossági igazolvánnyal, melyben a román állampolgárság be van írva. Részvételi díj 1490 lei

Jelentkezések a
„WAGONS-LITS-COOK“
 menetjegyirodában, TEMESVAR, I. Bul. Regele Ferdinand. (Bánáti Bankgyeget-palota)
 Telefon: 38—04.

Érdekes részletek Justh Zsigmond ismeretlen naplójából

A fiatalon elhunyt író feljegyzései Párisról és nagy szerelméről, Sarah Bernhadtról, a csodálatos tragikáról

Elsárgult papírlapokon kusza írások, hevenyében odavetett mondatok. Ahítással böngészem e sorokat és egy régi letűnt korszak levedula illatú légköre csap meg: Justh Zsigmond író teljesen ismeretlen naplója került a kezembe, amely az érdekes életű magyar író kiadatlan feljegyzéseit tartalmazza. Az irodalmi hagyatéki Justh János dr. volt főispán birtokában van, ő bocsátotta rendelkezésemre nagybátyja érdekes naplójegyzetét.

A Pénz legendája, Fuimus, Gányó Julcsa. A pusztá könyve és sok más regény és novella kitűnő írója, a lélekelemző regényírás előfutárja szerelmese volt Párisnak és életének utolsó éveit ott élte le a művészvilág és a felső tizezer előkelő környezetében, azokban a finom tónusú szalonokban, ahol korának legnagyobb írói, költői, festői és más művészei találkoztak össze. A mintegy ezer levélpapír oldal Justh Zsigmond élete utolsó két esztendejének feljegyzéseit örökíti meg és csodálatos, hogy az író — akit harmincegy éves korában ragadtott el a halál, — milyen fiatalon arrivált Párisban.

A PÁRISI FELSŐ TIZEZER

Feltáru előtűnk Princesse Mathilde Bonaparte, Jablonowsky hercegnő, Diane és Berthume grófnők irodalmi szalonjai, felvonulnak Páris neves tudósai, politikusai, művészei és mindazok a népszerű nagyságok, akik a múlt század végén a nagy európai központi szellemi életében szerepet játszottak: Hyppolite Taine, a nagy esztétikus, Paul Bourget, a költő, Daudet, Charles, Chaplin, a Tuillériák Salon des Fleursjének és az Elysées-palotabeli Salon d'Hémicycle csodálatos freskóinak festője, Sarah Bernhardt, a híres tragika, Munkácsy Mihály, Pitt, a holland író, Thomas Ambrois zeneszerző, Harancourt és még sokan, akik egy, a mainál tisztultabb szellemi világban éltek.

Érdekese írja le Justh Zsigmond első látogatását Bonaparte Mathilde hercegnőnél:

„Princesse Mathilde kövér asszony, meglehetősen plebejus kinézés — és (horribile dictu) modor. Igen nemes gondolkodás és szív. Tán ez összhangban van előbbi hiányával. Én mindig csak azt csodálom, hogy tudta és az asszony világhírű szalonját megalapítani, vagy születés és halálom elég arra? Igen commonplace az ennyire bája nélkül. Maga az egyszerűség. Ma este babékoszoru fejdísz a fején, óriási gyöngyök mélyen dekoltírozott nyakán. Urvarhölgye Abatucci. Disztingváltabb, finomabb arcú, könnyebb modor. Appartamentje igen szép. Mintája a második császárság bibelot izlésének. Ebbe az óriási üvegűzős sákerült először a legkülönfélébb stylusok összehalmozása. A veres selyemmel fedett falak tele szebbnél-szebb képekkel, a terem közepét I. Napoleon nagy mellszobra dominálja, egy aranyas és egy óriási palma árnyékában“...

PÉNTEK, 13-ÍKA: ISMERKEDES SARAH BERNHARDTAL

Justh Zsigmondot meleg barátság fűzte Sarah Bernhadthoz, a nagy tragikához, akinek ugyszólván mindennapos vendége. Ez a rendkívül érdekes nő — aki nemcsak korának legnagyobb színésznője, hanem a szobrászat, festészet és a tollforgatás kitűnő művelője is, — nagy hatással volt a magyar íróra, aki tisztelni és értékelni tudta a színésznő és is mindig találó bírálatát. Justh Zsigmond Istennőnek nevezte Sarah Bernhadtot. Ennek a bensőséges barátságának köszönhető, hogy a híres tragika társulatával

együtt leutazott vendégszerepelni Budapestre és annyira megszerette a magyar fővárost, hogy vendégjátékát többször megismételte. Különös volt ennek a két kiváltságos egyéniségnek megismerkedése, amit a napló így jegyez fel:

„Péntek, 13-Íka. Furcsa véletlenül ma ismerkedtem meg Sarah Bernhadttal. Azt mondják a Szajna tulsó partján a Faubourban, hogy ha péntek tizenharadikára esik, nolens volens, valami furcsa dolog történik az emberrel. Megtörtént. Sarah holnapra meghitt reggelire, természetesen elmentem hozzá. Az ajtó feltáru s előttem az egész Jablonowsky család, rajtuk kívül két vénasszony, vagy öt vagy hat igen kifosztott St. Martrisi színésznő, két nagy kutya, egy pincsi, egy középnagyú macska, meg pár inas. A háttérben egy ultrafantasztikus atelierrzerű foyer. Bevisznek Sarahhoz. Az ebédőben egy óriási asztal tele ételmaradékokkal — ugylátszik ezek mind a reggelitől jöttek — az asztalfőnél egy gótikus bronz székben Sarah — l'incomparable — fehér selyem praeraphaelitikus selyem neglige arannyal hímveze, fején egy arany sál. Sokkal szebb, érdekesebb és fiatalabb, mint a színpadon. Gyönyörű hosszú szempillák, bársonyos lágságú tekintet. Egyik oldalán egy

Sarah a szeszélyes istennő

Lapozzuk az elsárgult oldalakat... Estély comtesse Bethumenál: „Mindenki Sarah érkezését várja. Magtanitóm comtesse de Bethumet a régi bécsi valcerre, egy formális balettel táncolunk az ámuló publikum előtt. Egy óra felé Sarah-ot levél érkezik, amint a zöldes kék szegésű levelet megláttam, végtelen méreg fogott el: tehát nem jó. De mi történt, micsoda örült szeszély szállta meg. Comtesse de Bethume idegesen tépi fel a levelet, nem érti tartalmát, kirohan az előterembe, ott áll Sarah öltöztetőnöje, aki azt mondja, urmője lenn vár a kocsiában, nem jöhet fel, mert táli ruháját nem hozták el kellő időre. Alig, hogy ezt kimondja, azt hiszem, egy ugrással lent vagyok. feltétem a kocsi ajtaját, disputa, Sarah nem akar, nincs rajta egyéb, mint egy selyem ing, nem lehet, non, non et non. Nem ismert. Már ha másfél órája idegesen várom és nem csak én, hanem a többiek is, ha idáig eljöttek, fel kell jönnie. A szó szoros értelmében kihuzom a kocsiából, nem akar, de enged. Egyik karom egy prémes bunda, egy takaró egy pár foulard, a másikon Sarah qui nevent pas, — így jutunk a kapujáig, ott már comtesse Bethume vár és megragadja Sarah másik kezét. Felvonszóljuk. Az egész társaság izgalomban, mindenki az ajtóhoz tódult, mindegyik előbb akarja a másíknál látni az Istennőt. Alta-

öregebb dáma, ki autogramot kér, emögött egy inas, ki tálcán kávéfinsát tart, másik oldalán egy másik örgesszony. Az asztalon, előtte egy csomó ujság, virágbokréta, egy pár levélpapír. Leülök vele szembe. Minden percben megzavar valaki. Maurice behoz két gyertyatartót, melyet egy barátja küldött comme cadeau de noce. Aztáncgy színésznő jó tanácsért, majd kiissza a kávéét, majd megírja az autogramot...“

ESTELY MUNKÁCSY MIHÁLYNAL — THOMAS TISZTELETÉRE

Néhány nap mulva társasabéd van Jablonowsky hercegnőnél, ahol ismét össze találkozik a nagy tragikával. „Belép Sarah Bernhardt — írja Justh — annyi a gyémánt rajta, hogy akár egy udvari bála is elmehetne és dacára annak, hogy 60 ezer frank értékű gyémánt volt egy családi dínerre, dacára, hogy a petit Maurice karján lépett a szalonba, mégis királynő volt minden ízében és ennél többet nem mondhatok. Ennek a találkozásnak az örömét azonban elrontja a színésznő fiának jelenléte: „Maurice kiállhatatlan volt. Előszóval emlegette anyja küllönvontait, anyja gyémántjait, idegeit és ezer más dolgát. Őt csak a vadászat érdekli s az emberek minden felé unalmasak és ostobák, egy jó paripa és vörös frakk többet ér. Nagyon bosszantott s szerettem volna az orra alá dörzsölni valamit s ezt meg is tettem spontán. A hercegnő felkért, hogy zongorázzak. Eljátszóttam Rollinac Causenejét, amelyet akkor írt, midőn Sarah-ol volt botrányos viszonya volt pár év előtt és amelyről akkorjában annyit írtak össze. Maurice akkor 18 éves volt és hallhatta épp elegendet ezt a muzsikát...“

Ugyanezen a napon nagy estély van Munkácsy Mihálynál Ambrois Thomas zeneszerző tiszteletére, sokan, többnyire művészek és írók, Chaplin család, Dumas leánya, az egész Thomas család, herceg Wrede, Brozik, Daudat nejjével, Albert Wolff stb. Megindul a társalgás, természetesen irodalomról és művészetéről. Szóba kerül Sarah Bernhardt — mint ahogy akkoriban a szalonokban a nagy színésznő érdekes személye mindig közbeszéd tárgya volt. A beszélgetést kis hangverseny akasztja meg, majd utána a magyar író Chaplinnével társalog. A festő felesége bejárta egész Európát, volt Pesten is és szeretne örökre ottmaradni. Az estély után Justh Zsigmond gyalog megy hazafelé. Tele van a lelke megmagyarázhatatlan érzésekkel, haza gondolt, vagy talán péntek-tizenharadikára és arra az asszonyra, aki belopódzott életébe és akivel holnap együtt reggelizik majd. Alig várja a holnapot.

lános alárm. Végre egy perc mulva megjelenik Sarah egy éppen olyam costumeben, mint comtesse de Bethume, ami azt mutatja, hogy háziasszonyunk csöppet sem hiu. Váratlan vendégek érkeznek: Sardou és felesége, Sardou egy öreg mosolygó, rózsaszín tekintetű, ki eszik és szellemeskedik. Alkalmi verset csinál Sarahhoz, ki királynői mosollyal hallgatja s végül társol neki.

Határozatlan egy színésznő életében éri el halhatatlanságának legmagasabb fokát, az ember valóban azt hinné, örökre halhatatlan marad. Mit tudunk ma Rachelről. Sardouné is mond egy toasztot, Sarahra üríti poharát, ki már oly rég a tragédia királynője. Sarah mosolygó... csak összehuzott szeméinek mélyéből pattan ki egy olyan szikra, amely megöhlhetne valakit... ha annyi erő volna benne, mint kifejezés...“

AKI ELMONDHATJA MIT ÉREZ — KÖNNYIT ÉLETEM

A nagyvilági élet sokszor fárasztja az író, aki ilyenkor elmenekül egy párisi kis kocsmába, ahol magyar cigányzene játszik. Imádja a cigánymuzsikát, amely mindig boldog perceket idéz fel. „Az az öröm, amely zenével tölti meg lelkiünket — édes“. És sokszor elmenekül egy fiatal költő barátjához, (olvasatlan név a jegyzeten), akivel hosszan kibeszélgetheti magát. Egy alkalommal éppen akkor megy hozzá, amikor barátja alszik. Órák hosszat ott ül az ágya mellett és a költő feleségével beszélget: „A költő itt álmodik mellettünk, boldogabb percben mint mi, hiszen most csak félig él. Miről álmodhat? Ajkai rebegek valamit. Tán verse foglalt szenvedéseit mondja el ismét. Boldog ki elmondhatja mit érez és az egész világot bizalmasává teheti. A költő elmondhat mindent, úgy mint történt és ez nagyot könnyít az életem...“

Sok poézist, elmékedést és szines világok markáns rajzát tartalmazza az ezer elsárgult papírlap. Erdemes lenne sajtó alá rendezni.

Pintér Lajos

AZ IMPOTENCIA

Legyőzhető

RETON

TABLETÁKKAL

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magasoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhatalosoknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

23-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Farsangi naptár

Február 18: Ifjúsági bál a Whitehouse palotában.

Február 18: A Nagyszentmiklósi Dal- és Köznevelési Egyesület táncmulatsága az Imperial-moziban.

Február 18: A temesvári guttemplerek álarcos bálja a Tepeș Voda tér 1. szám alatti otthonukban.

Február 18: A Harmónia dalegyetel álarcos bálja a Kiefer-féle vendéglő termeiben.

Február 19: Sporthírlapírók bálja a Tiszti Kaszinó helyiségében.

Február 19: A temesvári borbély és nőifodrász mesterek farsangestélye a Kulturpalotában.

Február 20: Pincérbál a kulturpalotai Vigadóban.

Február 23. Műegyetemi hallgatók bálja a Tiszti Kaszinóban.

Március 4: A nemzetkisebbségi újságírók bálja Bucurestiben.

A magyar ifjúság

bált rendez szombaton este. Pedig ez a mai magyar fiatalság nem táncos fiatalság, hanem keményen dolgozó, az érvényesülés göröngyös útján sok akadályal küzdő, gondokkal terhelt, gyakran a kilátástalanság rémével birkozó fiatalság, a mai magyar ifjúság élete nem rózsás, de nagyon is tövises. Am nem veszíti el reményét, munkakedvét, buzgalmát és törhetetlenül dolgozik, hogy biztosítsa magának a jövőt és azt a helyet, amely az ország más nemzetiségű ifjúságával egyformán megilleti. Nem táncos ifjúság a mai magyar ifjúság és éppen ezért rokonszenvvel és jóindulattal kell nézni, amikor egy évben egyszer táncra perdül. Egy esztendőben egyszer ennek a magyar ifjúságnak is szabad örülni ifjonti lendülettel, lelkesedéssel. És megmutatja az a serényen fáradozó ifjúság, hogy tud mulatni is, tud táncolni és nemessen szórakozni. Külön fűti az a tudat, hogy bálját a játékonyság jegyében rendezik és szórakozásával lehetővé teszi majd szegény magyarok könyveinek felszárítását. A temesvári magyar társadalom éppen ezért jóindulattal fogadja az ifjúság bálját és nagy tömegben jelenik meg azon.

— Markovics külügyminiszter látogatást tett a belgrádi követségen. Belgrádból jelentik: Markovics jogszláv külügyminiszter tegnap délután fogadta Victor Cadere belgrádi román nagykövetet, aki bemutatta megbízó iratainak másolatát. Este a külügyminiszter látogatást tett a román nagykövetségen.

— Összel tartják meg az angol parlamenti választásokat. Londonból jelentik: Az Ewening Standard értesülése szerint Chamberlain miniszterelnök elutasította a képviselőház feloszlátására és a tavaszi választásokra vonatkozó javaslatokat és úgy döntött, hogy csak október, vagy november táján választat.

— Száz bombavető repülőgépet rendelt Franciaország. Washingtonból jelentik: Megbízható forrásból nyert értesülés alapján közlik, hogy a francia kormány szerződést kötött egy amerikai céggel 100 darab bombavető repülőgép és nagyszámú repülőgépmotor szállítására.

Február 16
Csütörtök
Juliánna. Pamfil

1497. február 16-án született Melancthon Fülöp, aki Luther Márton munkatársa volt a reformációban. Neve eredetileg Schwarzerd volt, de helyette annak görög fordítását használta. A görög nyelv és irodalom tanára volt eredetileg Wittenbergben, ahol hamarosan Lutherhez csatlakozott. Számos vallási és más tudományos munkát írt.

1792. február 16-án született Helmecey István író. Eredeti alkotó ereje gyenge volt és azért inkább idegen műveket fordított magyarra. Lelkes híve volt Kazinczy Ferencnek és vele együtt résztvett a nyelvújításban. A nyelvújítást azonban túlzásba vitte és sok erőszakos új szót faragott. Nagyon szerette a régi szavakat conskítás útján új alakba öltöztetni. Ellenfelei gúnyosan így nevezték: Helmecey, aki a szókat elmeszti.

1836. február 16-án született Hasdeu Bogdan Petricic román író és tudós. Tanulmányait Oroszországban végezte, majd egyetemi tanár lett Bucarestben, később pedig az országos levéltár vezetője. Hasdeu a kritikai román történetírás és a nyelvudomány megalapítója. Gazdag nyelvmisereje volt, kivált a szláv nyelvek terén, sokoldalú képzettséggel bíró tudós volt. Megalkotta a román nyelv élő és kihalt szavainak magyarázó szótárát. Ez a négy kötetes hatalmas munka I. Carol király költségén jelent meg.

— Mussolini nem beszél Turinban. Rómából jelentik: Hivatalos helyen megcáfolják azt a hírt, hogy Mussolini vasárnap Turinban politikai beszédet mond.

— A francia köztársasági elnök londoni látogatása. Londonból jelentik: Tegnapi hozták nyilvánosságra Albert Lebrun francia köztársasági elnök és felesége londoni látogatásának programját. A látogatás március 21-től 23-ig tart. Első nap között a Buckingham palotában az uralkodó pár disztribúciót ad vendégei tiszteletére. A második napon London város főpolgármesterének lesznek ebédre vendégei, este pedig a köztársasági elnök és felesége a francia nagykövetségben disztribúciót ad az angol uralkodópár tiszteletére. Az utolsó nap a Westminster Hallban rendezendő fogadás után a vendégek Windsorbán ebédelnek a királyi párral, este pedig a külügyi hivatalban adott diszbanketten vesznek részt.

— A Magyar Keresztény Párt állásfoglalása a zsidó törvénnyel kapcsolatban. Budapestről jelentik: Az Egyesült Keresztény Párt tegnapi értekezletén Zichy János gróf beszámolt a zsidó törvényjavaslattal kapcsolatos módosítások ügyében illetékes tényezőkkel folytatott tárgyalásairól. Előnk eszmecsere után a pártértekezlet arra a megállapításra jutott, hogy a kereszténység kérdésében a párt egyes tagjainak vallásos aggodalmait indokoltak és ezt az aggodalmat a párt a törvényjavaslat részletes tárgyalása során nyilvánítani fogja. Az egyesült keresztény párt a javaslat elfogadását erre való tekintettel nem teszi pártkérdéssé.

— HA FOLYTONOS BELPANGÁSÁITÓL és mások gyomorszájától okvetlen meg akar szabadulni, úgy ne mulassza el reggelenként egygyed, esetleg félpohár természetes „FERENC JOZSEF” keserűvizet éhgyomorrra inni. Kérdezze meg orvosát.

(—) AZ EJJELIÖR MEGAKADÁLYOZOTT EGY BETÖREST. Az elmúlt éjszaka két ismeretlen férfi akart behatolni Vigl Károly belvárosi Diacónovi Loga uti háza udvarára. Az éjjeliőr azonban észrevette a betörőket, amikor a kerítésen igyekeztek átmászni. Igazolásra szólította fel őket, mire mindketten futásnak eredtek és eltűntek a sötétben.

— Fizetésképtelen amerikai bank. Newyorkból írják: A „Guarantee Trust Co. New Jersey” nagy állami bank, amelynek 39 ezer betétese van 23 millió dollár betétállománnyal, tegnap kénytelen volt helyiségeit bezárni, mert minden pénze ingatlanba van befektetve. A betétek 80 százalékát a szövetségi hivatal biztosította.

(—) KI ADTA LE A LÖVÉST? Erre a kérdésre ad majd feleletet a temesvári büntető tábla ítélete, amelyet Raica Pavel ősopti gazda ügyében néhány nap múlva hirdetnek ki. Az elmúlt év szeptember 14-én este ugyanis valaki rálőtt Velocita Ioan gazdálkodóra, aki néhány óra múlva meghalt. A gyanu Raica Pavelre terelődött, aki azonban tagadja a gyilkosságot. A büntető tábla tárgyalásán azzal védekezett, hogy amikor a lövés esdördült, együtt volt a szobában Gaina Nicoleta nevű ismerősével, aki igazolta is ezt. Az ügyész kérelmére még más tanukat is kihallgatnak, a bizonyítási eljárás befejezése után pedig, tegnap a perbeszédet is elhangzottak és néhány nap múlva kihirdetik az ítéletet.

Gyomorbetegségemből teljesen kigyógyultam

Martin Weinberger, Lechinta 231 (jud. Năsăud), következőket írja nekünk múlt év március 3-iki levelében:

„... Majdnem egy éve annak, hogy súlyos gyomorbetegséggel ellene egy GASTRO D. kurát befejeztem és nagyon meg vagyok elégedve a kiváló gyógyszer hatásával és úgy érzem magam, mintha teljesen kigyógyultam volna gyomorfájdalmaimból. Azonban dacára ezen örömdetes ténynek, mégis elővigyázatosságból elővettem magamban, hogy még egy GASTRO D. kurát megcsináljak, mielőtt is kérem címre egy üveg Gastro D.-t utánvétellel beküldeni...”

Fenti levélhez hasonló köszönőlevelek tömege fekszik előtünk (és áll bárki érdeklődő rendelkezésére) és misem bizonyítja jobban, hogy gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegségben szenvedők milyen előszeretettel köszönhetik gyógyulásukat a kiváló és közismert amerikai gyógynövényből készült gyógyszernek. Orvosok is ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

(—) KÖNYVKERESKEDESEK ÉS TRAFIKOKBAN KAPHATÓK A LAKÓ BEJELENTÉSÉRE SZÜKSÉGES HIVATALOS NYOMTATVANYOK. A temesvári rendőrség által beszerzett hivatalos bejelentő iverk elkészülték a nyomdában és a háztulajdonosok már beszerezhetik azokat. A bejelentési határidő ma este lejár, így tehát mindenki még a mai nap folyamán nyújtsa be a kitöltött iverket az illetékes rendőrközmisztériátuson. A nem hivatalos iverken történt bejelentéseket a rendőrség fokozatosan kiegészíti a szükséges adatokkal.

(—) ELTÜNT HARMINCEZER LEI ÉRTÉKŰ ÉKSZER. Mertha Rozália józsefvárosi lakónő feljelentést tett a rendőrségen, hogy Gh. Baritiu 29. szám alatti lakásából az egyik fiókból eltűnt több ékszer, amelyeknek értéke harmincezer lei. Az ékszerlopás ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

Izületi fájdalmak enyhítésére, a szervezet ellenállóképességének fokozására, bedörzsölés a valódi Diana sóborszesszel mindig gyors és biztos hatású.

(—) A BORBÉLY ÉS NŐIFODRÁSZMESTEREK BALJA. A temesvári borbély és nőifodrászmesterek vasárnap, a hó 19-én este kilenc óraj kezdettel a városi Kulturpalotában, a volt Ferdinánd szálló nagyertermében nagyszabású farsangi táncestélyt rendeznek. A borbélyok mulatsága évek óta a farsang legsikerültebb táncestélyei közé tartozik és az idei bál iránt is igen élénk az érdeklődés. A zenét előrendű jazz szolgáltatja és azonkívül lesznek különböző szórakozások, szépségverseny, jazz-pentin, konfetti, stb.

— Különös körülmények között helyezték szabadlábra Bródi volt miniszterelnököt. Ungvárról jelentik: Bródi András volt ruszinszkói miniszterelnök kiszabadulásával kapcsolatban a következő érdekes részletek váltak ismeretessé. Néhány nappal ezelőtt Bródival közölték a börtönben, hogy visszanyeri szabadságát, ha aláír egy olyan értelmű nyilatkozatot, amelyben megerősíti az ellene emelt vádakot és elismeri azok valóságát. Bródi visszautasította az ajánlatot és arra sem volt hajlandó, hogy kötelezvényt írjon alá, amely szerint nem fog többé politizálni és elhagyja Csehszlovákia területét. Miután a kísérletezések nem jártak eredménnyel, közölték vele, hogy cellája ajtaja nyitva van, meneküljön. Bródi erre sem volt hajlandó, majd később mégis elhagyta a cellát és kijelentette, hogy Prágában marad mindaddig, amíg nem biztosítják arról, hogy mozgási szabadságában nem korlátozzák és nem lesz többé része üldözésben. Ilyen értelmű értesítést küldött a volt ruszin miniszterelnök Munkácson élő feleségének.

(—) IPART TANULNAK A PATRONÁZS EGYESÜLET VÉDENCEI. A paronázs egyesület célja — mint ismeretes — a fiatalok csavargóknak a társadalom számára való megmentése. Ennek a célnak az érdekében a Vacarescu utcában otthon létesített, amelyben a züllesnek kitett fiatalokrukat nevelik. A patronázs egyesület ezeket a fiatalokrukat iparokra oktatja, hogy majdn az otthonból kikerülve kenyér legyen a kezükben. Jelenleg bórondós, könyvtárszervi és cipészműhelyek működnek már a patronázs által fenntartott otthonban.

A kenyeret pedig sem szabad megmérgezni . . .

Kedden csendes jubileumot ünnepelt a kolozvári magyar színház. Telán kevesen tudják, színészek közül is néhányan tartják nyilván, hogy 1839-ben született Ecsedi Kovács Gyula a magyar színjátszás halhatatlan alakja, aki nagy úttörő-kel együtt a színészek hőskorában játszott. Tartalmas, küzdelmes, de mégis szép élete volt. Inletett művész volt, híressége a régi gardának, amely nagy örökséget adott át az utódoknak, amely részét Kolozsváron élte le, az ottani színház kötelekben és a mostani színtársulat úgy emlékeztet meg a centennáriumról, hogy testületileg kivonult a feteftöbe, ahol báró Kemény János, az erdélyi szellemi élet egyik vezető egyénisége és a Thália színtársulat elnöke olvasta fel. E. Kovács Gyuláról írt megemlékezését. Ebből a megható frásmból vesszük ki az alábbi érdemes sorokat:

— E. Kovács Gyula az Alföldön született, de úgy idegökörezt Erdélyhez, hogy semmi csábítás nem tudta elvinni tőlünk. Papi családból származott. Nagyapja, apja pörök voltak s ő maga is pappá let — Thália papjává. Örök ígje az volt, hogy a művészethez semmi egyéb nem kell, csak tehetség. Élete nagy részét Kolozsváron töltötte. Az itteni színháznak volt hosszisze és művészi igazgatója is. Halála méltó volt életéhez. Segesváron, egy Petőfi-ünnep alkalmával érte a halál. Szavalás közben holtan rogyott össze a dobogón . . .

— Ti vagytok az ő lefőteményesei, — mondta többek közt. — Vigyázatok, amikor a színpadra léptek, mert minden szavatokkal építtek, vagy romboltok. Nekünk ma igaz művészetre van szükségünk s ez úgy kell, mint egy darab kenyér. A kenyeret pedig nem szabad megmérgezni . . .

(—) **Dragomir nemzetliszebségi miniszter** köszönete. A nemzetkisebségi újságírók egyesületének Aradon tartott elnöki tanácsülése — miként megrtük — üdvözlő táviratot küldött Dragomir Silviiu dr. nemzetkisebségi miniszternek. Dragomir miniszter tegnap táviratot küldött Sárkány Gábornak, a nemzetkisebségi újságírók egyesülete országos elnökének és az üdvözlésért melegen üdvözlő levelet fejezi ki.

(—) **Közgazgatási értekezet.** A helytartóságon tegnap Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével közgazgatási értekezet volt, amelyen résztvettek Praporgescu Gheorghe ezredes-prefektus, Ionescu Iuliu dr. alispán, Ionesiu dr. közgazgatási osztályfőnök, a vármegyei főszolgabírák és a községi jegyzők. Az értekezet az új költségvetés irányelveit vitatták meg. Elhatározták, hogy a községi bírákat csakis a jó gazdák sorából nevezik ki, akik egyben erélyesek és igazságszeretőek.

— Nagy díszessé és munkaszünettel ünnepli meg az ország február 27-ét. Bucurestiből jelentik. Február 27-én az egész országban nagy fényvel ünneplik meg az alkotmány életbeléptetésének évfordulóját. A fővárosban a pátriarkatuson Te Deumot rendeznek, amelynek befejezése után a Nemzeti Újjászületés Arcvonalának egyenruhás gardái a királyi palota előtt elvonulnak. Este fáklyafelvonulást rendeznek. Az ország valamennyi tanintézetében ünnepeket tartanak, amelyeken a tanárok ismertetik a diáksággal az ország új alkotmányát. Ezt a napot különben munkaszünettel ünnepli meg az ország.

(—) **A szociális szolgálat bevezetése.** Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével értekezet lesz csütörtökön a helytartóságon, amely alkalommal a szociális szolgálatnak a temesi helytartóság területén való bevezetéséről lesz szó. Az értekezetben résztvesznek a helytartóság területén székülő püspökök, más magasrangú személyiségek és Evutian Sabion tanügyi vezérfelügyelő, aki a helytartóság területén a szociális szolgálat irányítója.

— **Hármas ikrek.** Iasiból jelentik: Senastia Flore lasii úriasszony kedden hármas ikreknek adott életet. Az újszülöttek közül kettő fiú, míg a harmadik leány.

— **MEGHALT BELGIUM BUCURESTII KÖVETE.** Bucurestiből jelentik: Ma déle ött 9 órakor traxikus hirtelenséggel meghalt báró Guillaume, Belgium bucurestii meghatalmazott minisztere. A belga diplomatát irodájában érte utóli a halál. Váratlanul szívrohamot kapott és mire az orvosi segítség megérkezett, már halott volt. A halálesetről értesíttek a külügyminisztériumot és ennek megtörténte után Gafencu külügyminiszter nyomban a belga követésére sietett, ahol a kormány és a maga nevében részvétet fejezte ki. Guillaume báró a bucurestii diplomaia kor egyik legrégibb tagja volt. Származása nézve félig román volt, miután édesanyja Gradesteanu leány. A belga követség és a külügyminisztérium palotáján kitűzték a gyászlobogót.

— **VESZTESEGEINK.** Erdély magyar selemi életének súlyos vesztesége van. Vasárnap 90 éves korában elhunyt Désen várfalvi Kádár József nyugalmazott polgári iskolai igazgató, a neves történetíró. Több értékes történelmi munkát írt és érdemei elismerésül beválasztották az Erdélyi Irodalmi Társaságba és tagja volt az Unitarius Irodalmi Társaságnak is. Legnevesebb műve Szolnok-Doboka vármegye monografiája, amelyet még évtizedekkel ezelőtt a Gazeta Transilvaniei és bíráltaiban részélt. Rendszeresen dolgozott több erdélyi napi és hetilapba és késő öregeséggé megőrizte teljes szellemi frissességét. A műtszám emkoríró két keddén temették el Désen nagy részvét mellett. — Bucurestiben harmadchárom éves korában meghalt Jakab András, a nagytehetséges és szobrászművész. Jakab néhány évvel ezelőtt tünt fel és az utóbbi évek legtehetségesebb szobrászművészként emlegették országhatárokon túl is. Legutóbb Budapesten rendezte műveiből kiállítását és akkor hatszáz sikert aratott. A fiatal művész évek óta élt Bucurestiben, ahol szintén hírnevet szerzett. Idegbetegséggel került szanatóriumba és a betegség rövid idő alatt végzett vele.

(—) **Revüest a Rónácón.** A Katolikus Népszövetség rónáci tagozata vasárnap, február 19-én este hat órai kezdettel a Szeles-vendéglőben nagyvadású revüest rendez. Közreműködnek a legjobb rónáci műkedvelők. A nagyvadású kiállítású revüest keretében ingyenes tárgysorsjátékot is rendeznek.

(—) **ÁLARCOS BÁL A GUTTEMLEREKNÉL.** A temesvári guttemplerek szombaton, február 18-án a belvárosi Tepes Voda tér 1. szám alatti otthonukban rendezik meg hagyományos álarcos báljukat, amelyre a közönséget ezton is meghívják. A rendezőbizottság megkezdte az előkészületeket, hogy a vendégeknek kellemes farsangi estélyt biztosítson. A tánczenét elsőrangú jazz band szolgáltatja. Az álarcos bál este kilenc órakor kezdődik.

— **A REPÜLÉS LEGUJABB HIREI.** Az Imperial Airways jelenti: Egy nagy londoni utazási irodának főszakértője nagyon szellemesen és találóan jegyezte meg, hogy a vátozatosság az élet fűszere és a változatosság fűszere a modern utazás. Valóban, az emberek mindjobbban vállalkoznak a gyors lebonyolítás és kényelem érdekében az „egy-napos utazásra”, amely óriási szárazföldi távolságokat képes egy nap alatt odavissza lebonyolítani. Ma már nem elégíti ki az utast, ha egy nagy várost a magasból áttekinthet és ezért terjesztette ki az Imperial Airways utvonalaikat kombinált repülő és a hajógyeekre, valamint a vasutvonalkra is. Nép-szerűek a repülőgépek és vonatra szóló kombinált jegyek is. Például, ha az indiai utasok Angliába utazva, először hajóra szállnak, hogy Afrikát is megtekinthessék, ott hidrolánra szállnak, hogy Dél-Afrikából indulva néhány nap alatt Angliába repüljenek. Ha egy utas Ausztráliába kombinált utat akar megtenni, úgy repülön meg Singapore, Bangkokba, onnan Hongkongba. Vissza Hongkongból tengeren Ausztráliába. A leggyakoribb légi és tengeri ut az India—Anglia és Afrika—Anglia között. Mrs. Maurice Harcourt, egy nyugalmazott tisztviselő 69 éves felesége Brisbaneből, Ausztráliából indult útkái meglátogatására repülőgéppel Angliába. Megérkezése után elmondta, hogy háza felett naponta látta elrepülni az Imperial Airways reptőgépeit és olyan kedvet kapott rá, hogy semmiféle lebeszélés nem tántorította el szándékától. Nem félt? — Kérdezték tőle a rokonok, mire az öreg asszony azt felelte: Nem félttem, hisz biztosabban ülem a nagy főtelen, mint otthon a hintaszékben. Roppant büszke, hogy a fiatalabb generáción túltett! Rendkívül kellemes benyomást kelt, az hogy a Páris felé közeledő luxusgépeken naponta frissen vágott virág díszíti az asztalokat, ami a repülő szanokot jelképezi. Főleg a nők értékelik az Imperial Airways társaságának ezt a kedves figyelmét. A felvirágozott asztal mellett utazó közönség élvezi a mechanikusok és mérnökök éveken át tartó fáradhatatlan munkájának gyümölcsét, hogy a gépek larmája ma már csak enyemott zümmögésként jut a fülükhöz. Sok gondot okozott a repülőszalonok fűtésének és világításának megoldása, de ma már ez tökéletesnek mondható, éppen úgy az ellátás is.

Ezen a héten vegyon hőmérőt és barométert KECSKEMÉTINÉL

Bulev Duca 2

Február 15-23-ig külön h5-6-6-kirakat, Erdemtes megnézni!

— **NAGY NYUGTALANSÁG EGY ROMÁN PÍLÓTA SORSA MIATT.** Bucurestiből jelentik: Aviaticai körökben nyugtalanság uralkodik Cociasu Ionel mérnök sorsát illetően. Mint ismeretes a kitűnő román pilóta Bucurestiből Bombayba repült. Útjának utolsó szakaszán, a Karaki—bombay útvonalon a román pilóta rendkívül heves esőbe került és így atból tartanak, hogy Cociasu kényszerleszállást végzett. Közlebbi hírek még hiányoznak.

(—) **A városi vágóhíd körüli per.** A városi vágóhíd számára rendelt hűtőberendezés átvételével kapcsolatban a város feljelentésére eljárás indult Suciu Adrian volt városi főmérnök, Birau Virgil mérnök és Golumbia Traian lelkész, valamint Ardelean Constantin ellen. Ebben az ügyben a temesvári törvényszék második tanácsa tegnapra tűzte ki a tárgyalást, amelyen Cimponeanu Virgil dr. városi főügyész a három iratcsomóba foglalt vádak egyesítését kérte, míg Cosma Aurel dr. ügyvéd a védelem részéről azt az előterjesztést tette, hogy az iratcsomók alapján külön-külön tárgyalják az egyes vádlottak ügyét. Ebben a kérdésben a törvényszék, amely a tárgyalást február 20-ra elnapolta, csak az újabb tárgyaláson fog dönteni.

(—) **HALALOZÁSOK.** Meghaltak: Georg Vilma három hónapos, Csáki Irén egy hónapos, Becker Katalin született Baranyi hetven éves, Dadvioevics Szávko huszonkilenc éves.

— **Fegyverrel támadt a mozdonyvezetőre.** Bucurestiből jelentik: A hatóságok vizsgálatot indítottak egy rendkívül titokzatos ügyben. Le akarják tartóztatni azt az egyént, aki a 305. számú gyorsvonat mozdonyára felpöközött és Sinaia és Brassó között fegyverrel megsebesítette a mozdonyvezetőt, aki kétségbeesett közelharc után nagynehezen megtudta állítani a vonatot.

(—) **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Schneider Ferenc, Fränkel Agnes, Dragici Milivoi, Hencz Borbála.

(—) **A HARMÓNIA DALÁRDA ÁLARCOS BÁLJA.** Temesvári legifjabb dalgyűlölete, a Harmónia, február hó 18-án, szombaton este kilenc órai kezdettel zászlóalappja javára nagyvadású álarcos bál at rendez a Kiefer-féle (volt Novotny) vendéglő összes termeiben, amelyeket erre az alkalomra különösen felszöszözték. A rendezőség különböző farsangi tréfákat készít elő és a három legszebb leányt kitüntetik. Az első díj egy női selyemruha anyag, a Népáruház ajándéka. A német kormány és a táncversenyeknek is, amelynek keretében szintén több értékes díjat osztanak ki. A zenét a kitűnő Káló-jazz szolgáltatja.

— **RENDEZTEK A NEMETORSZÁGI MENEKÜLTEK ÜGYÉT.** Londonból jelentik: Az eviani bizottság kedden kiadott közleménye nemzetközi szervezetet emlí meg, amelynek az volna a feladata, hogy a német terv szerinti zsidó kivándorlást rendezze és finanszírozza. A német kormány nyilatkozata, amelyet a bizottság ülésén felolvastak, közli azokat az intézkedéseket, amelyek a zsidóságra vonatkoznak mindaddig, amíg Németországot elhagyják. Központi hivatali létszám Berlinben, amely ezt a kérdést rendezi. Amikor a német menekültek át lépik a határt, nemzetközi szervezet felügyelete alá kerülnek, amely pénzbeli támogatásban részesíti őket a külföldön összegyűjtött alapból és kijelöli számukra azt a helyet, ahol letelepedhetnek. A német szervezet és a nemzetközi bizottság teljesen függetlenül dolgoznak egymástól. A nemzetközi bizottság elnöke Robert Teel lesz.

GYÓGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGÁLTATA:

Pénteken, február 17-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a 10 Mai utcában levő Blumberg gyógyszerár.

A II. kerületben a Daclor utcában levő dr. Kovács gyógyszerár.

A III. kerületben a Porumbescu utcában levő Sárga gyógyszerár.

A IV. kerületben a Vacarescu utcában levő Braun gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán P. Nagy Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart

Mozi

MŰSOR:

CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 16

APOLLÓ: Párisi nászut (angol film).
ATLANTIC: Tarzan bosszúja és Fekete arany (angol filmek).

CAPITOL: Az álarcos ember (angol film).
RIVOLI: Az örök titok (német film).
SCALA: Hófehérke és a hét törpe (német film).

ÁLLAMI SORSJÁTÉK a milliomosok árudájában GHEORGHE STANOIU

Bucarestiben a mai húzásokon következők nyertek

1 millió	118,406
1 millió	153,788
1 millió	898,174
1 millió	487,814
1 millió	76,922
1 millió	72,578
1 millió	20,087
1 millió	26,537 S. I.
1 millió	26,537 S. II.
1 millió	40,840

Temesváron az egész

1 MILLIÓT a 118406. sz. melléksorsjegy nyerte

200.000	30.309
200.000	40.869
100.000	60.913
100.000	65.569
100.000	40.844
100.000	75.627

továbbá 11 nyeremény, egyenkint 200.000 és 125 nyeremény, egyenkint 100.000 lei, stb.

TEMESVÁR FIOK:

I. Bulevardul Regele Ferdinand 6. szám ahol az összes osztályokban millió nyere-
mények voltak

(—) A temesvári vágóhíd mult évi forgalma. A temesvári városi vágóhídon az 1938. évben összesen 83.608 állatot vágtak le. Ezek megoszlása a következő volt: szarvasmarha 5896, borjú 9548, birka és kecske 6137, bárány 24.367, sertés 41.148, malac 1203 és ló 232 darab. Az előző 1937. évben a vágóhídon összesen 106.955 állat került levágásra. 1937-ben a levágott sertések száma 61.316 volt, tehát húszszerrel több, mint 1938-ban, aminek az a magyarázata, hogy az 1938. év túlnyomó részében a temesvári konzervgyár nem működött. A levágott állatok közül 125 darabot — mint emberi táplálékra alkalmatlant — elkobozták.

(—) Karánsebes vásárcsarnokot épít. Karánsebes városa elhatározta, hogy vásárcsarnokot épít és annak helyéül a város háza és a templom közti teret szemelték ki. A királyi helytartóság a vásárcsarnokok építését elvben engedélyezte, azonban a várost más telek választására kötelezte.

(—) Az Erzsébetváros villamosvasúti forgalmának kiterjesztése. Az Erzsébetváros lakosságának régi óhaja a villamos vasút forgalmának a városrészre való további kiterjesztése olyan megoldással, hogy a józsefvárosi plébánia-templomtól a Brancoveanu-úton végig egy 7. számú villamosvonal létesüljön. Nemrég Kreyling Péter nyugalmazott vasúti főfelügyelő küldöttséget vezetett a város házára és a közlekedés megjavítása érdekében azt az ígéretet kapta, hogy tanulmányozni fogják a felső áramvezetéssel megvalósuló autobusforgalmat, ahogyan az számos külföldi nagyvárosban kitűnően bevált. Ez a kérdés most már a megvalósulás felé közeledik, mert rövidesen Bucarestben, illetékes helyen megtörténik a döntés a terv jóváhagyását illetőleg.

(—) Csernegyháza mintaközség lesz. A királyi helytartóság községrendezési bizottsága elhatározta, hogy a községeket kötelezi gyalogjárda létesítésére és fasorok ültetésére. Csernegyháza temesmegyei község számára új rendezési tervet dolgoznak ki, amelynek végrehajtása után a községből mintaközség lesz. A többi községek rendezését Csernegyháza példájára hajtják végre.

(—) Iskolai farsangi ünnepély. A piarista líceum a mult vasárnapra tervezett, de a pápa halála miatt elmaradt farsangi ünnepélyét vasárnap, február 19-én, délután félöt órakor tartja meg az intézet dísztermében.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban házasságot kötöttek: Rösler Róbert nyomdász és Agoston Ilona, Anzulescu Dumitru vasutas és Walter Anna.

(—) HÓFEHÉRKE ÉS A HET TÖRPE premierje ma van a Scala-moziban. Minden gyermeknek, de felnőtteknek is meg kell néznie ezt a szenzációs filmet!

(—) Borotvával elvágta a nyakát. Szombati Magdolna 29 éves szentandrási asszony súlyos idegben szenvedett és ez annyira elkésérrítette, hogy hozzátartozói előtt többször hangoztatta öngyilkossági szándékát. Kijelentéseit nem vették komolyan, de az asszony mégis megvalósította szándékát. Este, amikor egyedül maradt a szobában, elővette férje borotváját és elvágta a nyakát. Mire hozzátartozói észrevették tettét, már halott volt.

(—) Lábát törte el nyugdíjas. Auscherger Péter 58 éves, Újkisodán lakó nyugdíjas tegnap délután megcsúszott és olyan szerencsétlenül zuhant a földre, hogy jobblábát eltörte. A mentők kórházba szállították.

— HÚSZ SZÁZALEK KISEBBSÉGI TAN-ERŐT KÉPEZNEK KI. Bucarestből jelentik: A középiskolai tanárképzésnél a jövőben húsz százalékot a kisebbségi jelöltek számára biztosítanak. A tanárképző főiskolánál ilyen arányban veszik fel a növendékeket.

— A Mándits-zenekar tagjai szörnyethaltak a chilei földrengés alkalmával. Budapestről jelentik: Chiléből érkezett híradás szerint az Európaszerte ismert Mándits-szalózenekar kilenc tagja Santiagóban, a borzalmas földrengés idején, életét vesztette. A kitűnő együttest a közönség jól ismerte a budapesti rádióból, különösen szépen játszottak modern muzsikát. Két és fél évvel ezelőtt Ceylon-szigetere utaztak, majd egy-évi sikeres ott tartózkodás után a délamerikai Santiagobába szerződtek, ahol a legnagyobb szálló éttermében játszottak. A földrengés idején is muzsikáltak, amikor a hatalmas épület összeomlott és maga alá temette a szálloda és étterem vendégeit. Az épületben lévők mind meghaltak és ott lettek haláluakat a Mándits-zenekar tagjai is.

— Vallanak a budapesti Dohány-uccai merénylők. Budapestről jelentik: A dohányuccai merénylet kapcsán előállított gyanúsítottak közül többen beismerő vallomást tettek, míg többen tagadnak. A rendőrség csúszócsúszó, vagy pénteken hozza nyilvánosságra a merényletről szóló hivatalos jelentést.

— ZÜRICH TÖZSDÉZARLAT: Páris: 11.06, London: 20.64 egynegyed, Newyork: 440.37, Brüsszel: 74.35, Milánó: 23.20, Amszterdam: 236.10, Berlin: 176.62, Szófia: 540, Prága: 15.15, Varsó: 83.13, Belgrád: 10.00, Bucaresti: 3.37.

Lebrun marad a francia köztársaság elnöke

Párisból jelentik: A Le Jour jelentése szerint több politikai vezető értekezletet tartott és elhatározták, hogy felkéri Lebrun köztársasági elnököt, hogy fogadja el ismét az elnöki jelöltséget. Lebrun elnökségének megújítása a jelenlegi külpolitikai körülmények között azt a célt szolgálja, hogy minden politikai surlódásnak elejét vegye Franciaországban.

SPORT

Uj rendszerű sikfutó indítószekeret

Robertson Lawson neves amerikai atlétikai edző érdekes, egyszerű és tökéletes találmányával megoldotta a rövidtávú sikfutások „rajtjának” kérdését. A találmány lényege a villamosság. A rajthoz állt futók keze a rajtlyuk előtt egy-egy fémlapon nyugszik, mely villamos összeköttetésben áll az elektromos pisztollyal. Az indítás tökéletességét a biztosítja, hogy ha a vezényszó elhangzása után bármelyik futó egy századmásodperccel hamarabb is elveszi kezét a fémlapról — vagyis kiugrik — a pisztoly nem süll el, az indítás automatikusan semmis lesz. A találmánnyal a juniusi olimpiai kongresszus is fog foglalkozni Londonban és ha az ottani bemutatókon is sikere lesz, úgy a helsinki olimpián már ezzel a szerkezettel fogják indítani a rövidtávú futókat.

Technikai újítások a finn olimpián

A finnek szorgalmasan készülnek az 1940-es olimpiára. Az atlétikai rész egyik előkészítője Tanila mérnök. Érdekes újításokat tervez.

— Ebben az évben összesen próbaolimpiát rendezünk Helsinkiben — nyilatkozott Tanila —, a versenyen indulnak a legjobb finn atléták és ebből az alkalomból kipróbáljuk a technikai újításokat. Ezek közé tartozik a hangosanbeszélővel való indítás. A hangosanbeszélő felerősíti a pisztolylovás hangját, úgyhogy ezt a pályát minden részében jól hallják majd. Az időmérők szempontjából tartalom hasznosnak ezt az újítást. Az eredményhirdetés kétféleképpen történik. Beszéddel három nyelven és eredménytáblákkal. A pálya négy sarkába állítunk eredménytáblákat, amelyeken pillanatok alatt kihirdetjük a pontos eredményt.

A nyugati labdarugóliga vezetőiségének közleménye

A nyugati labdarugóliga vezetőisége közli, hogy az elmúlt évben kibocsátott és a futballpályák díjtalan látogatására szolgáló arcképes igazolványok március 15-én hatályukat veszítik. Mindazok, akik ilyen arcképes igazolvánnyal rendelkeznek, március 15-ig nyújtsanak be kérvényt az új igazolvány elnyerése céljából.

Sporthírek mindentől

A bánsági atlétikai liga. A bánsági atlétikai liga elnöke Belu Eugen dr., a kiváló sportember lett. A liga tagjai: Arzenovici Zoltán, Kappler Miklós és Scholtz Ernő lettek.

Hedy Stenuf harmadik állampolgársága. A prágai hölgy műkorcsolyázóvilág bajnokság érdekes résztvevője Hedy Stenuf. Ez a bécsi születésű hölgy már több világ bajnokságon vett részt. Először, mint osztrák. Aztán francia állampolgár lett. Később elvált férjétől és egy amerikai urhoz ment feleségül. Természetesen Prágában már, mint amerikai állampolgár vett részt a világ bajnokságon. Az amerikai lapok szerint bizonyos, hogy az ideai versenyeken még, mint USA állampolgár fog résztvenni.

Megrövidítik az ifjúsági mérkőzések időtartamát. Az Ország Őre azt a javaslatot tette a labdarugó szövetségnek, hogy az ifjúsági labdarugó mérkőzések időtartamát rövidítse meg. A javaslat indokolása szerint az ifjúsági játékosokat a jelenleg 2x45 perces mérkőzések erősen kimerítik, ami károsan befolyásolja egészségüket.

A Sportul Studentesc kézilabda csapata Rigában. A FAI csapatát 15:3, 12:15, 15:11 arányban legyőzte, kosárlabda csapatát azonban a helyi Szokol-válogatottól 33—20 arányú vereséget szenvedett.

IFJUSÁGI BÁL

a Magyar Leányegylet rendezésében

február 18-án

a Whitehouse palotában

= KÖZGAZDASÁG =

Pálinka, ékszer és bőr forgalmi adója

Pénzügyminiszeri rendelet a munkaértékek forgalmi adójáról

A forgalmi adó helyes alkalmazása végett a pénzügyminiszer utasítást adott ki. Esősorban a pálinka forgalmi adójáról intézkedik akként, hogy a nem monopolizált pálinka után a M. A. T. által megállapított ár után fizetendő a forgalmi adó és az 5 százalékos értékkültség. A gyárak által forgalomba hozott monopolizált italok után a forgalmi adó a M. A. T. által negyedévenként meghatározott ár után fizetendő. A forgalmi adó a forgalombahozatalkor esedékes és a többi adókkal együtt fizetendő. A receptisa és nyugta száma a szabadforgalmi butetinbe bevezetendő.

Az utasítás a továbbiakban az ékszerészek javítási munkájának forgalmi adójáról szól. Eszerint az ékszerészeknek nyomban speciális regisztert kell nyitni, amelybe dátum szerint bevezetik a javítási munkálatokat és azok után forgalmi adót fizetnek. A regisztert a pénzügyigazgatóságon kell láttatni.

Az új áruk készítésénél a forgalmi adó továbbra is fémjezési regiszter alapján fizetendő.

Megállapítja az utasítás, hogy a bőruzemek (bőrfeldolgozók) nem szőrmézzett áru után fizetik a forgalmi adót, hanem csak a végzett munka értéke után. A rendelet szerint — amennyiben a 75 százalékos szerinti mentességben nem részesülnek — a kereskedők és bőrfeldolgozó üzemek tartoznak az elkészített bőr forgalmi adóján kívül a konfekcionálás értéke után is forgalmi adót fizetni. A speciális regiszterben bevezetendő a kikészítés végett kapott bőr mennyisége, minősége és tulajdonosa, míg az ellenoldalon az elkészített áru az eladási ár feltüntetésével. A forgalmi adó a bőrgyár (műhely) tartozik fizetni és az alól a kikaparások sem mentesek. Mindez nem vonatkozik importált áruira. Az asztrachánként eladott hársnyálbőr nem esik a hársnyálbőrrel azonos forgalmi adó alá.

Lebontás veszélyével fenyeget egy semmitőszéki határozat, egy tízmilliós blokkházat

Kérheti-e a szomszéd az építési engedély megsemmisítését?

1936-ban történt, hogy két mérnök engedélyt kapott arra, hogy a bucuressi Bul. Lascar Catargiu-n egy (széles) léi értékű többemeletes bérházat építsen és nyomban hozzá is kezdtek az építéshez. Az építési engedély kiadását azonban a közvetlen szomszéd, Stefan Ardelean, akinek szintén blokkháza van, a közigazgatás: táblánál keresettel támadta meg, mondván, hogy az építési engedély kiadásánál nem tartották be az akkor már életben levő 1936. évi építési szabályrendeletet. Így például a beépített terület több, mint a telek fele, a ház a megengedett 12 méternél hat méterrel magasabb, végül, hogy a két szomszéd között csak két és fé méter hely van, négy méter helyett.

A közigazgatási tábla a keresetet elutasította azon a címen, hogy ha igazak is a szabálytalanságok, de azok nem sértik a felperes érdekeit és ilyen

anyagi érdek hiányában nincsen felperesnek kereseti joga. A blokkház közben felépült, sőt a lakók is beköltöztek, míg most a semmitőszéki megépítési fordulat helyt adott a felperesi felfolyamodásnak és kimondotta, hogy Ardeleanut a felperességi jog megilleti, tehát érdemben fogja letárgyalni, hogy az építési engedély szabályszerű-e. Ez csak a májusban tartandó tárgyaláson fog megtörténni és ha az az építési engedély szabályszerű-e. Ez csak a május-hátra, mint az épület lebontása.

(=) ELHALASZTOTTÁK A KERESKEDŐK EGYESÜLETE KÖZGYŰLÉSÉT A tamesvári Kereskedői Egyesülete február 26. napjára hirdette évi rendes közgyűlést. Közbejött okok miatt a közgyűlést elhalasztották és azt március hó 26. napján délelőtt tizenegy órakor tartják meg.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

20

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Irla: Félegyházi András

Utánnyomás tilos.

Limoujel erősen tartotta Marianne kezét, közben pedig odaszólt az ordító főmadamenak:

— Fogja be a száját, maga leánykereskedő! Hivja csak a rendőrséget, ha van bátorsága! De akkor majd én beszélek. Majd elmondom, hogy maga kicsoda. Vagy azt hiszi, nem tudom, milyen intézetet tart fenn a Rue Mouffetardon levő házában? Vigyázzon, mert ha én beszélek, akkor magát lecsukják.

Mati de Montjouviet ezekre a szavakra úgy hápogott, mint a fejbevert kacsa. Mire szóhoz jutott volna, az autó, amelyben Marianne és Limoujel ültek, már messze robogott.

Limoujel barátai körülfogták a főmadameot és úgy hábotáztak, mint a régi görög vigjátékokban a kacagók kara.

A kaján nevetés elől bemenekült a lakáiba és számítgatta közben, hogy a Marianne Mireillejon elvesztése miatti veszteséget úgy kárpótolja magát, hogy a többi lányoktól nagyobb százalékot szed. Arra természetesen egyetlen pillanatra se gondolt komolyan, hogy a leányrablót feljelentse. Tisztaban volt vele, hogy abból csak ő húzhatná a rövidet.

Alexandre Limoujel Mariannét saját lakására vitte. Azt mondta neki, hogy majd szerez neki jobb szerződést és eddig az ő vendége lesz.

Szépén tudott beszélni és nemsokára levette a lányt a lábáról. Az már nem vágyott szerződésre, sem pedig más lakásra. Beszeretett Limoujeibe, aki kényeztetette és házasságról beszélt neki. Anyira kedvére való volt a leány, hogy néha maga is elhite, hogy valóban feleségül veszi.

Igy telt egyik hónap a másik után és egyik év a másik után. Marianne Mireillejon hamarosan kiismerte Alexandret. Tudta, hogy az egészet és könnyen szalad minden szoknya után, amelyet szép

nő aggott magára. Emiatt gyakran voltak közöttük veszekedések és nagy jelenetek. Marianne provinci vére Párisban sem tagadta meg magát. Amikor összevessztek, tombolt, tört, zuzott. Erre volt is gyakran oka, mert bizony akárhányszor előfordult, hogy Alexandre napokon keresztül nem került haza.

X.

Amikor Limoujel elbucszott Margotól, kissé téprengősen haladt tovább. Nem szerette a viharos jeleneteket odahaza. Különösen most nem vágyott vitatkozni, amikor kelmes hirt vált a lánynak. Hamarosan elülte azonban rossz kedvű, visszanyerte fölényességét, vidám kuplét fütyült és könnyű kis sétapálcaját fűgén forgatta az ujjai között.

A Rue du Vaugirardról nemsokára befordult a Square des Vergennes szákcucába, amelyben alig néhány épület van. Régi, ütöt-kopott két-három emeletes házak ezek, rozogt falúfalókkal, amelyek minden foka behatoln reccog az ember lába alatt. Ezekben a házakban legtöbbször Páris éjszakai életének alakjai lakkak: jelentéktelen énekesnők, kis táncosnők, szerelmi papnók, pincérek, cigolók, muzsikuskok, selyemfiúk. A pogári társadalom mind ezeket züllöt nénsér néven foglalja egy kalap alá.

A Square des Vergennes egyik bérkaszárnijában lakott Limoujel és Marianne. Szobaszomszédjuk volt Margot. Ezzel a lánnyal Marianne összebarátkozott. Margot, aki mestersége mellett is alapjában vége jólelkű lány volt, sokat volt Marianne ársaságában. Ismerte Marianne és Limoujel történetét és vigasztalta, csitította a lányt, valahányszor az elégedetlenkedett.

Limoujel ha kan nyomta le a kilincset és óvatosan lépett a szobába. Elkészült rá, hogy Marianne köszönésként valamit a fejéhez vág, vagy, hogy tényleg letépi róla a ruhát, amint azt Margotnak mondta.

Ehelveft azonban egészen más történt. Marianne, aki Limoujelnak a szobába való belépésekor a diványon ült, hirtelen sirni kezdett. A zokogás olyan heves volt, hogy egész teste beleremegett.

A férfi ledobta kalapját és kabátját, aztán a lány mellé ült, átölelte és babusgatta:

— Mi az, szivem? Mi bánt? Hogy nem voltam itthon? Édesem, tudod, hogy mostanában sok a

— Egy hajórakomány áru megy Constantából a newyorki világkiállításra. Néhány nap múlva indul a constantai kikötőből az Exccenge nevű amerikai gőzös, amely nagymennyiségű kiállítási anyagot és építőanyagot szállít a newyorki világkiállításra, amelyen Románia teljes felkészültséggel vesz részt.

(=) NYERSANYAGVÁSÁRLÁS VEGETT NAGY ARANYKÉSZLET VANDOROL AMERIKÁBA. Amerikai pénzügyi körökben megállapítják, hogy az utóbbi időben futó nagy mennyiségű arany vándorolt át Európából a tengeren túra. A Havas távirati iroda tudósítója úgy véli, hogy az arany „menekülése” Európából nem véletlen műve, hanem az európai államok tudtával történik. A Havas tudósítója szerint, ugyanis az európai államok azért szállítják át nagymennyiségű aranykészleteiket Amerikába, hogy egy európai konfliktus esetén legyen miből nyersanyagot vásárolni. Amerikai pénzügyi körök mindenesetre kedvezően itélik meg az arany hozzájuk való vándorlását.

(=) A szállítójegyek felbélyegzése. A Monitorul Oficial a központi bélyegbizottság fontos rendelkezését közli, amely szerint mindazok az elismervények, amelyeknek alapján egy lezártított áru átvétele nyer nyugtázást, okmánybélyeg kötelezettsége alá esnek. Eddig ugyanis az volt a gyakorlat, hogy az ugynevezett szállítójegyeken a cégek csakis repülőbélyeget róttak le az áru értékének megfelelő összegben. A bélyegbizottság a bélyegkötelezettséget a kincstári bélyeg alkalmazására is kiterjesztette. Hátramarad még annak az eldöntés, hogy mely időponttól kezdve kötelező ezen kincstári bélyeg alkalmazása a szállítójegyekre. Jogászai körök felfogása szerint a bélyegbizottság döntvénye a kihirdetési időpontjától válik kötelezővé és így kiindulási időpontnak február tizedike volna tekintendő.

(=) A vámmalmok számát tartoznak adni. Ismeretes, hogy a vámmalmok a vámgabonát nem örölhetik fel, hanem csak, mint gabonát adhatják el. A visszállás megállítására végett a pénzügyminiszer rendeletet adott ki, hogy mindazok a malmok, amelyek hengerhossz szerinti díjat fizetnek és negyedszázalékos fogyasztási illetéket, számát tartoznak a vámul kapott és általuk továbbadott buzáról és árpáról adni. A számla a pénzügyigazgatóság által láttamozott szelvényes füzetből tependő ki és azon feltüntetendő: 1. A malom neve és címe. 2. A veszőlő neve és címe. 3. A mennyiség és a termény minősége. 4. A kapott értéke.

strapa. Egy egész csomó vénasszony van a szállodában, ezeket táncoltni kell reggeig. Az ember az, az olyan fáradt, mintha követ törne. Van aztán néha délelőtt kilenc óra is, mire a pincérekkel a százaledéket elszámolom. Fejvánszorgok aztán a nyolcadik emeletre, ahol az igazgatóság néhány szobát bocsátott a táncosok rendelkezésére. Megfürdöm, lefekszem és úgy alszom estig, akár egy darab fa. Akkor aztán újból kezdődik a szolgálat.

— Igen, — zokogott a lány — mentgetni mindig tudod magad. Megcsalsz. Ne je tagadd. Én a te kedvedért otthagytam az énekesnői pályát, lemondtam a párisi életéről és neked szenteltem magamat. És min van mindezért? Semmi! Bezzeg mások szerencsét csináltak. Tegnap is itt volt a Jessie Bocou, aki egy faluból való velem és akivel együtt jöttem Párisba. Olyan gazdag barátja van, hogy nagy lakása és saját autója van.

— Hát én nem tartalak téged rendesen? Szép ruháid vannak, ékszered vettem neked és pénzt adok. A múlt héten is adtam neked haterz frankot, amelyet egy csunya amerikai asszonytól kaptam. Tudod jól, hogy azért hagytam ott a kabarét és lettem hivatalos szálloda; táncos, mert így többet lehet szerezni. Ha aztán lesz pár száz ezer frankunk, elmegyünk vidékre, kis birtokot veszünk és pompásan élünk.

Marianne csukló sirása erre kissé abba hagyott.

— Nem hazudsz? — kérdezte.

— Nem, Marianne!

— Te, Alexandre, ezt már sokszor mondtad nekem. De ha nem tartod be, akkor jaj lesz neked! Meg ne csalj, annyit mondom! Anyám lánya vagyok és beszélem neked, hogy anyám féltékenységi rohamában a gyonszurta apámat, aztán a vonat elé vetette magát.

— Ne félj semmit, Marianneom, nem hagyják e téged. A mesterségem olyan, hogy nőkkell kell foglalkoznom. Táncoltnom kell őket, udvarolni kell nekik. Főzőni kell velük, de hát ez mind pénzt hoz. Nekem ez éppen úgy a foglalkozásom, mint másnak a kereskedése, a szabóság, az ügyvédség, vagy egyéb. És ha saját szemekkel látnád, hogy megcsókolok egy öregasszonyt, tudd meg, ez is csak azért történik, hogy minél több pénzt huzzak ki belőle.

(Folytatása következik.)

Arfolyamok, gabonaárak

SZERDA, FEBRUAR 15.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befoglalatik. Dinár 2.89—3.05, pengó 25 és 26.60—27, német márká 38—39, felár nélkül.

A bányai gabonapiacra a buza irányzata csendesebb, míg a tengeri irányzata továbbra is lanya és a piac üzletellen. A piaci árak a következők: temesi buza 410, torontáli buza 420, tengeri 325, korpá 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 380, muharmag 330, napraforgómag 370, tükmag 710, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkilónként.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, FEBRUAR 16.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, háztartási tanácsok, orvosi tanácsok. 12: Országóra. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Gyermekóra. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Kulturális aktualitások. 19.17: Eugen Popescu énekel és Voicu Ciobanu fuvolázik. 20: Em. Bucutá előadása. 20.20: Fratii Stănescu zenekara. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 22.10: Hírek, sport. 22.25: A hang-

verseny folytatása. 23.15: Hanglemezek. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Éternd, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Látogatás Vilma királynő otthonában. Felolvasás. 11.45: Kecskeméti regék. Felolvasás. 1.10: Rác-Tarlósi Pál és cigányzenekara. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Szalonzenekar. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Háztartási előadás. 5.45: Hírek. 6.10: Mezőgazdasági félóra. 6.40: Gyurkovits Mária énekel. 7.15: Spanyolországi uti emlékek. Előadás. 7.45: Farkas Sándor és cigányzenekara. 8.30: Három egyfelvonásos: 1. A különös postai küldemény. 2. Nyári zápor. 3. Málváciska. 9.30: Énekhangverseny. 10.05: Katonazenekar. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Közvetítés a műkoresolyázó világbajnokság megnyitásáról. 11.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Hanglemezek. 1.05: Hírek. Budapest II. 6.10: Balázs Gyula dr. zongorázik. 6.40: Előadás Litvániáról. 7.45: Angol nyelvoktatás. 8.15: Tánclemezek. 9: Hírek. 9.20: Katonazenekar. 10.20: Énekhangverseny. (I. rész).

Bécs. 19.30: Népdalok. 20.45: Sibajnoksgok. 21.10: Hangverseny. 23.45: Szórakoztató zene.

Belgrad. 19.30: Opera. 21: Hegedűjáték. 21.30: A rádiózenekar. 23.15: Vendéglői zene.

Milánó. 20.20: Lemezek. 21.50: Litván zene. 23: Operett-részletek. 24.15: Tánczene.

Prága. 19.10: Lemezek. 20.25: Opera-részletek. 23.20: Lemezek.

Varsó. 20: A rádiózenekar. 23.20: Lemezek. 24.15: Szimfonikus hangverseny.

PÉNTEK, FEBRUAR 17.

Bucuresti, 6.45: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemezek, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hang-

verseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Petre Gusti énekel. 18.20: Hanglemezek. 19.15: Énekhangverseny. 19.45: Hanglemezek. 20.20: N. I. Herescu előadása. 20.35: Mozart: Don Juan című operájának közvetítése. 22: Hírek, sport. 23.45: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Éternd, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Az öreg ember fogzata. Felolvasás. 11.45: A sivatagi őrző vezetője. 1.10: Faragó Ibolya zongorázik. 1.45: Hírek. 2: Katonazenekar. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Diákfélóra. 5.45: Hírek. 6.10: Tol Jancsi és cigányzenekara. 6.55: Sportközlemények. 7.05: Közvetítés az Országos anya- és cececmóvódd egyesületből. 7.40: Hanglemezek. 8.30: Puccini: Turandot című operájának közvetítése. 9.10: Hírek. 10.20: Hírek, időjárásjelentés. 11.20: Hanglemezek. 11.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Szalonzenekar. 12.40: Carneval in Hungary. Előadás. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.40: Gyorsírótanfolyam. 8.30: Inyestermesség a régi Itáliában. Előadás. 9: Hanglemezek. 9: Hírek. 9.20: Hanglemezek. 10.30: Részletek a B. L. K. világbajnoki páros műkoresolyázó versenyről. (Hangfelvétel).

Bécs. 20.30: Sibajnoksgok. 21.10: A szimfonikus hangversenye. 23.30: Ének.

Belgrad. 19.50: Lemezek. 21: Hangverseny Zágrábból. 23.15: Lemezek.

Milánó. 20.20: Lemezek. 21.30: Lemezek. 22: Zenekari hangverseny. 24.15: Tánczene.

Prága. 19.25: Zene és ének. 22.10: Zenekari hangverseny. 23.20: Lemezek.

Varsó. 20.20: A rádiózenekar hangversenye. 22: Opera. 23.15: Szonettek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjeleennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állatkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdőszó hely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közölhető. Házasság szavankint öt lei, minden más rovatban szavankint kettő lei. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett), Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari. IV. kerület: March-traffic, Piata Kúit. — Nógrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Galgóczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Telefon 1—13.

Alkalmazás

Jól főző mindenek, vagy bejáró mindenek szakácsnő hosszú bizonyítványokkal felvétetik. Cím a kiadóban. 652

Jó fellépésű hölgyek és urak állandó biztos jövedelemhez juthatnak. Ajánlatokat „Biztos jövedelem” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 691

Lakás

Kétszobás modern, parkettás, fürdőszobás lakások azonnal és május 1-re kiadók. IV. Str. Fröhl 47. házszámánál. 673

Kétszobás, modern villa-lakás 1—2 személynek kiadó. III. Bulev. Mihai Viteazul 15. 688

Főútvonalon 3—4 szobás, összkomfortos, erkélyes uccai lakás, május 1-re kiadó. IV. Bulev. Berthelot 12. 679

A Banca Timișoarei épületében modern

4 és 3 szobás lakás

és egy üzlethelyiség azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timișoarei házközvetőségénél.

4—5 szobás, modern lakás, garázzsal az I. kerületben (lehetőleg villalakás) május 1-re keresek. Címeiket a kiadóba kérem leadni. 658

Adás-vétel

Eladó szép pedálcimbalom és pult. III. Str. Treboniu Laurean 6. 687

Használt fürdőkályhát jókarban veszek. Buceacu Politehnika. Telefon: 11—50. 689

Külföldre

Egészséges jó üzletet, vagy kisebb iparvállalatot megvennék, vagy olyanba betársulnék. Ajánlatot „Csak komoly” jeligére a kiadóba kérek. 690

Néhány elsőrendű

Kereszthúros zongora, perzsaák, modern, antik zongorák, egyes butorok is, ugyint: valódi Boule tábarnakum, szekreier, subid, vatróssial, szekény, fotel, itáor, esllár, stb. reves fejmények olcsón kaphatók

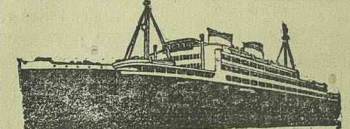
E. F. SCHOFF I. Bul. Duca 6. I. em. Telefon 18—09

„ETERNA” Temetkezési Segélyegylet Temesvár.

Meghívó

B. tagjainkat ezennel tisztelettel meghívjuk a f. évi március hó 5-én délelőtt fél 11 órakor a Lichtfusz tereben, Temesvár III. Coroana de Otel uca 18 sz. a tartandó 5-ik évi rendes közgyűlésre. Táragsorozat: 1. megnyitás. 2. Igazgatósági jelentés. 3. Pénztári jelentés, mérleg 1938 december 31-vel, költség előirányzat; az 1939 évre. 4. A felügyelő bizottság jelentése. 5. A felügyelőbizottság megválasztása egy évre. 6. Esetleges indítványok. Amennyiben a közgyűlés a fenti napon határozatképtelen volna, úgy az március 12-én ugyanazon a helyen és időben azonos tárgysorozattal lesz megtartva, amikor is a tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

Az Igazgatóság.

TENGERI UTAZÁSOK
gyorsan, kényelmesen és olcsón a
Hamburg-Amerika Linie

modern hajóival.
ÉSZAKAMERIKÁBA (Kanada)
KÖZÉPAMERIKÁBA,
DÉLEMERIKÁBA (Chile, Peru),
AUSZTRÁLIÁBA, KELETAZIÁBA
és az összes fontos kikötőkbe.

Tanulmányi és üdülési utazások a tengeren egész éven át

Utazások a vilákiállításra
New-Yorkba

Afrika-utazások
a német Afrika vonalakon.

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviselőténél.
Timișoara I., Str. Mercy 1.
Telefon: 36—66.

Hirdessen a
DÉLI HIRLAP-ban

Nvnotatia a „HIRLAP” tipografia și editura S. I. n. c. Arad.